

ΘΕΜΑ: «Ραψάνη - Αμπέλι - Κρασί»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΑΨΑΝΗΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Σχολική Σύμβουλος: Γκονέλα Ελένη
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Γρίβας Χρίστος, Σαριμπαλίδου Έφη
Τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄, Ε΄ & ΣΤ΄

Το αμπέλι αποτελεί την κατεξοχήν καλλιέργεια της Ραψάνης. Μια επίσκεψη του σχολείου μας κατά τη διάρκεια του τρύγου έδωσε την αφορμή για την επιλογή του θέματος.

Στόχοι του προγράμματος

Γενικοί: Να δημιουργηθούν οι συνθήκες ώστε οι μαθητές να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία της μάθησης.

Ειδικοί: Γνωστικοί (καλλιέργεια- ανατομία της λειτουργίας του φυτού-παράγωγα αυτού κ.τ.λ.)

Κοινωνικοί: Ο ρόλος του φυτού στην οικονομική, πολιτιστική ζωή του τόπου.

Αγωγή Υγείας: Μέθη. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε δυο ομάδες ανάλογα με την ηλικία τους και καθορίστηκε ο χρόνος εκτέλεσης του προγράμματος (4 ώρες εβδομαδιαία από τις 15/9/2003-15/5/2004). Ακολούθησε η συγκέντρωση του υλικού από διάφορες πηγές. Το υλικό κατανεμήθηκε στις δύο ομάδες. Άρχισε η διερεύνηση των πληροφοριών σύμφωνα με σχεδιασμένο διαθεματικό πλαίσιο 5 ενοτήτων (Γλώσσα Μελέτη Περιβάλλοντος- Μαθηματικά -Ιστορία - Θρησκευτικά).

Τα παραπάνω διαμεσολαβούνται με επισκέψεις σε παραδοσιακό οινοποιείο, στο οινοποιείο της Ραψάνης στο Λαογραφικό Μουσείο Ραψάνης και θα κλείσουμε με επίσκεψη στο εργοστάσιο του Τσάνταλη στον Άγιο Παύλο Χαλκιδικής.

ΘΕΜΑ: «Το δάσος της περιοχής μας»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΑΨΑΝΗΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Γκουνγκουμάτη Μαρία, Λαμπρονίκου Ελισάβετ, Γκριμπούλης Αθανάσιος
Τάξεις Α'-Β', Γ'-Δ', Ε'-ΣΤ'

Α) Προγραμματισμός:-επιλογή θέματος-καθορισμός των στόχων

Αφορμή στάθηκε η ύπαρξη δάσους, κοντά στο σχολείο μας, εκεί όπου πηγαίνουμε εκδρομές και περιπάτους.
 Θεματικές ενότητες: Χλωρίδα-Ωφέλεια-Προστασία

Β) Διαμόρφωση σχεδίων εργασίας

Γ) Διεξαγωγή δραστηριοτήτων – Υλοποίηση εργασίας

Πίνακας δραστηριοτήτων

Χλωρίδα-Περιβάλλον, ιστορικά στοιχεία, οικοσύστημα (ρύπανση, μόλυνση), καταγραφή των τυχόν ανθρώπινων παρεμβάσεων στο δάσος, ήθη, έθιμα, δοξασίες ερωτηματολόγιο, συνεντεύξεις.

Προγραμματίσαμε επισκέψεις στο γειτονικό δάσος, στο καμένο δάσος στην Κάτω Αιγάνη και στον υδροβιότοπο του Στομίου.

Δ) Αξιολόγηση- Παρουσίαση εργασίας

Θεματικές ενότητες

Οι θεματικές ενότητες που απασχόλησαν τα νηπιαγωγεία προέκυψαν τόσο από τα ενδιαφέροντα των παιδιών όσο και από την επικαιρότητα. Υπήρξαν θεματικές ενότητες, όπως για παράδειγμα «οι Ολυμπιακοί Αγώνες» ή «Η πόλη μας», οι οποίες επελέγησαν ως θέμα από αρκετά νηπιαγωγεία. Προς αποφυγή επαναλήψεων, λοιπόν, αναφέρουμε τα παρακάτω θέματα:

«Οι Ολυμπιακοί Αγώνες», «Λάρισα-Η πόλη μας», «Το χωριό μας», «Οι εκλογές», «Υγιεινή διατροφή», «Τα ζώα», «Οι μασκότ των Ολυμπιακών Αγώνων», «Αλλοδαποί – Μετανάστες – Μετανάστευση», «Από το σιτάρι στο ψωμί», «Το νερό», «Τα μέσα μεταφοράς», «Τα παιδιά του κόσμου», «Ο άνθρωπος - το σώμα μας», «Τα ζώα του δάσους», «Οι άθλοι του Ηρακλή», «Ο σεισμός», «Οι μεγάλοι ζωγράφοι», «Ο χαρταετός», «Η πολιτιστική μας κληρονομιά», «Ο θεός στη ζωή μας».

ΘΕΜΑ: «Μεγάλοι Ζωγράφοι»
60^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ
Σχολική Σύμβουλος: Τότα Αρβανίτη – Παπαδοπούλου
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μαριάνθη Φαφάνα

1. Προβληματισμός - Επιλογή θέματος

Το ερέθισμα προξένησε η επίσκεψη του Δημοτικού σχολείου στη Δημοτική Πινακοθήκη. Μέσα από τις ερωτήσεις και το ενδιαφέρον των παιδιών αναδύθηκε το θέμα: «Μεγάλοι Ζωγράφοι»

2. Διαμόρφωση σχεδίων εργασίας (προγραμματισμός δραστηριοτήτων και συγκρότηση ομάδων)

Μετά τον 'καταιγισμό ιδεών' σχετικά με το τι γνώριζαν τα παιδιά για το θέμα αλλά και για το τι πλέον θα ήθελαν να μάθουν, διαμορφώθηκε το σχέδιο εργασίας που περιελάμβανε δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια των γνωστικών αντικειμένων: Γλώσσα, Κοινωνική και Πολιτική αγωγή, Μαθηματικά, Γεωγραφία, Ιστορία, Φυσικές επιστήμες, Εικαστική αγωγή, Θρησκευτικά, Θεατρική αγωγή. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε τρεις (3) ομάδες.

3. Διεξαγωγή των δραστηριοτήτων

Γλώσσα

- Διαβάστηκαν βιβλία και είδαν εικόνες με περιεχόμενο σχετικό με τη ζωή και το έργο των Μεγάλων Ζωγράφων της ανθρωπότητας.
- Μίλησαν για τα συναισθήματα που τους προκαλεί η θέα χαρακτηριστικών έργων των Μεγάλων Ζωγράφων.
- Με τον ίδιο τρόπο, προσέγγισαν το έργο των Μεγάλων Ελλήνων Ζωγράφων.

Γεωγραφία

- Βρήκαν στον παγκόσμιο χάρτη τις χώρες καταγωγής των Μεγάλων Ζωγράφων.

Μαθηματικά

- Δημιούργησαν ιστόγραμμα με τις προτιμήσεις τους από τα χαρακτηριστικά έργα των Μεγάλων Ζωγράφων.

Φυσικές επιστήμες

- Ανάμειξαν διάφορα χρώματα και έκαναν προβλέψεις για το αποτέλεσμα των προσμίξεων.
- Πειραματίστηκαν με την υφή και τις ιδιότητες διαφορετικών υλικών (χρωμάτων), π.χ. υδροχρώματα (υδροδιαλυτά), ελαιοχρώματα, σμαλτομπογιές, ακουαρέλες, χρώματα για υφάσματα, φυτικά κλπ.

Θρησκευτικά

- Επισκέφτηκαν μια εκκλησία και ήρθαν σε επαφή με την αγιογραφία.
- Βρήκαν υλικό με έργα Μεγάλων Ζωγράφων, εμπνευσμένα από θρησκευτικά θέματα.

Ιστορία

- Μίλησαν για την Ιστορία της Ζωγραφικής Τέχνης (Εικονικής αναπαράστασης) - Από τη ζωγραφική των σπηλαίων μέχρι τους σύγχρονους ζωγράφους.

Κοινωνική και Πολιτική αγωγή

- Επισκέφτηκαν τη Δημοτική Πινακοθήκη
- Κάλεσαν στο νηπιαγωγείο έναν συμπολίτη τους ζωγράφο, που τους μίλησε για την τέχνη του και τους έδειξε τον εξοπλισμό του
- Ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά με το πώς ένας πίνακας ζωγραφικής μπορεί να επηρεάσει την ψυχολογία κάθε ανθρώπου, ανάλογα με το θέμα καθώς επίσης για το ότι ο καθένας ερμηνεύει με το δικό του προσωπικό τρόπο κάθε έργο Τέχνης.

Εικαστική αγωγή

- Ζωγράρισαν, με το δικό τους τρόπο, διάσημα έργα Μεγάλων Ζωγράφων.
- Πειραματίστηκαν, ζωγραφίζοντας με διαφορετικά υλικά, π.χ. ακουαρέλες, κάρβουνο, λαδοπαστέλ, δαχτυλομπογιές κλπ.

Θεατρική αγωγή

- Υποδύθηκαν στιγμιότυπα από τη ζωή διάσημων ζωγράφων.

4. Αξιολόγηση

ΘΕΜΑ: «Αλλοδαποί - Μετανάστες - Μετανάστευση»
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΥ ΓΗΓΕΝΩΝ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Σχολική Σύμβουλος: Τότα Αρβανίτη – Παπαδοπούλου
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Δάφνη Αλπού

1. Προβληματισμός - Επιλογή θέματος

Το ερέθισμα προξένησε η εγγραφή μιας αλλοδαπής μαθήτριας στο νηπιαγωγείο. Μετά τις πρώτες εξηγήσεις για τη χώρα καταγωγής της συμμαθήτριάς τους και το εμφανές ενδιαφέρον των παιδιών για περισσότερες πληροφορίες, αναδύθηκε το θέμα: «Αλλοδαποί - Μετανάστες - Μετανάστευση»

2. Διαμόρφωση σχεδίων εργασίας (προγραμματισμός δραστηριοτήτων και συγκρότηση ομάδων)

Μετά τον 'καταιγισμό ιδεών' σχετικά με το τι γνώριζαν τα παιδιά για το θέμα αλλά και για το τι επί πλέον θα ήθελαν να μάθουν, διαμορφώθηκε το σχέδιο εργασίας που περιελάμβανε δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια των γνωστικών αντικειμένων: Γλώσσα, Κοινωνική και Πολιτική αγωγή, Γεωγραφία, Ιστορία, Βιολογία, Εικαστικά, Μουσική. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε πέντε (5) ομάδες.

3. Διεξαγωγή των δραστηριοτήτων

Γλώσσα

- Διαβάστηκαν βιβλία για τη μετανάστευση των λαών. Τα παιδιά συγκέντρωσαν φωτογραφικό υλικό σχετικό με το θέμα.
- Συζήτησαν για τα ακόλουθα: Ποιοι είναι αλλοδαποί; Τι συναισθήματα μας δημιουργούν; Τι νιώθουν αυτοί για εμάς; Ποιοι λόγοι οδηγούν στη μετανάστευση; Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν τα παιδιά των αλλοδαπών στα σχολεία μας; Πότε η μετανάστευση έχει μόνιμο και πότε προσωρινό χαρακτήρα; Υπάρχουν έλληνες μετανάστες;
- Πήραν συνέντευξη από αλλοδαπή προσκεκλημένη στο νηπιαγωγείο.
- Δημιούργησαν μια ιστορία με θέμα: «Ένας μικρός μετανάστης» και την υπαγόρευσαν στη νηπιαγωγό για να τη γράψει.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

- Μίλησαν για την αξία της φιλοξενίας

- Επισκέφτηκαν το σπίτι της αλλοδαπής συμμαθήτριάς τους. Είδαν φωτογραφίες με αξιοθέατα από τη χώρα καταγωγής της, τη σημαία αυτής της χώρας και την εθνική τους ενδυμασία.
- Κάλεσαν στο νηπιαγωγείο έναν Έλληνα μετανάστη (επαναπατρισθέντα) από τη Γερμανία και συζήτησαν για τις εμπειρίες του στην ξένη χώρα.

Ιστορία

- Είδαν φωτογραφικό υλικό από τη μετανάστευση των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, λόγω της Μικρασιατικής καταστροφής και φωτογραφίες από τα φορτωμένα με Έλληνες μετανάστες υπερωκεάνια, με προορισμό την Αμερική. Έκαναν συγκρίσεις και συνειδητοποίησαν τον ιστορικό χρόνο από τη διαφορά στα ρούχα και στα μέσα μεταφοράς. Συζητήθηκε η διαφορά ανάμεσα στους πολιτικούς και οικονομικούς μετανάστες.

Γεωγραφία

- Βρήκαν, στον παγκόσμιο χάρτη, τις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών, που υπάρχουν στη χώρα μας και κόλλησαν κόκκινο αυτοκόλλητο.
- Βρήκαν, στην υδρόγειο σφαίρα, τις χώρες μαζικής μετανάστευσης των Ελλήνων και κόλλησαν μπλε αυτοκόλλητο.

Μουσική

- Άκουσαν τραγούδια από την πατρίδα της συμμαθήτριάς τους και τραγούδησαν μαζί της το τραγούδι «Τα παιδιά της γης».

Εικαστική αγωγή

- Δημιούργησαν μια αφίσα, με την τεχνική του κολάζ, χρησιμοποιώντας τις εικόνες που είχαν συλλέξει από περιοδικά και είχαν σχέση με το θέμα.
- Κατασκεύασαν μόμελα με τα πουλιά που μεταναστεύουν.
- Ζωγράφισαν ελεύθερα, ό,τι τους είχε κάνει μεγαλύτερη εντύπωση, έφτιαξαν ένα άλμπουμ και το δώρισαν στη συμμαθήτριά τους.

Βιολογία

- Διεύρυναν τη γνώση τους για το περιβάλλον και απέκτησαν θετική στάση απέναντι στο φαινόμενο της μετανάστευσης των ζώων, μετά τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν σχετικά με τους παράγοντες που το προκαλούν.

4. Αξιολόγηση

ΘΕΜΑ: «Φρούτα και Λαχανικά»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΑΛΚΗΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μητέρα Άννα
Τάξη Α΄

Προβληματισμός και κριτήριο επιλογής του θέματος:

Υπήρξε η διαπίστωση ότι πολλοί μαθητές δεν τρέφονταν σωστά και στρέφονταν προς την τυποποιημένη τροφή (γαριδάκια, πατατάκια κ.α.).

Δραστηριότητες:

- Στάλθηκε επιστολή προς τους γονείς για να ενημερωθούν και να βοηθήσουν στη σωστή ολοκλήρωση του προγράμματος.
- Στάλθηκαν ερωτηματολόγια στους γονείς για τις διατροφικές συνήθειες των παιδιών.

1η Φάση:

Με αφορμή το δεκατιανό γεύμα έγινε συζήτηση στην Τάξη για τις διατροφικές συνήθειες των μαθητών. Τα παιδιά είπαν τι τρώνε, τι τους αρέσει περισσότερο και επισημάναμε την αναγκαιότητα των φρούτων και των λαχανικών. Έφεραν φρούτα στην Τάξη και αφού τα φάγαμε ανέφεραν ποιο τους αρέσει περισσότερο. Στη συνέχεια μέσα από συζήτηση προβληματίστηκαν για τη χρήση των τυποποιημένων τροφών.

2η Φάση:

Ζωγραφίζουν φρούτα και λαχανικά και φέρνουν συνταγές από τις μαμάδες τους για σαλάτες. Κάνουν κατασκευές με φρούτα (π.χ. γουρουνάκια με λεμόνια). Κατασκευάζουν «το Δέντρο της Υγείας» κολλώντας πάνω σε αυτό εικόνες από φρούτα και λαχανικά. Φτιάχνουν επίσης διάφορες φρουτοσαλάτες. Γίνεται δραματοποίηση κειμένων, όπου τα παιδιά υποδύονται φρούτα. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς οι μαθητές θα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους και τους γονείς το θεατρικό δρώμενο (λαχανικά-φρούτα-όσπρια).

3η Φάση:

Θα γίνει επίσκεψη στο μανάβικο του χωριού και ίσως σε ένα φυτώριο της περιοχής.

Αξιολόγηση:

Διαπιστώσεις αλλαγής διατροφικής συνήθειας στα διαλείμματα.

ΘΕΜΑ: «Κυκλοφορώ με Ασφάλεια»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΑΛΚΗΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Θεοδωροπούλου Ιωάννα
Τάξη Β΄

Αφορμή για το θέμα αποτελεί ένα απόκομμα εφημερίδας που έφερε μαθητής της Τάξης και αναφερόταν σε τροχαίο ατύχημα κοντά στην περιοχή. Μετά από συζήτηση φτάσαμε στο συμπέρασμα ότι το αυτοκίνητο είναι εξυπηρετητή, πρόοδος, τρόπος ζωής, αλλά είναι μια από τις πλέον σημαντικές αιτίες της ραγδαίας αύξησης του αριθμού των ετήσιων ατυχημάτων στη χώρα μας.

Γνωριμία της πορείας των μέσων μεταφοράς από τον πρώτο τροχό ως το αυτοκίνητο μέσω της ανάγνωσης αποκομμάτων του βιβλίου «Κυκλοφόρησε σωστά-κυκλοφόρησε με ασφάλεια» (του Β. Καραβίδα) και πρακτικά με την παρουσίαση των ζωγραφικών δεξιοτήτων και κολλάζ των παιδιών πάνω στο θέμα.

Ψάχνοντας στη βιβλιοθήκη του σχολείου βρήκαμε το βιβλίο «Κυκλοφορώ με ασφάλεια στην πόλη», κείμενα της Μανιώς Χατζοπούλου. Τα παιδιά ένιωσαν πολύ όμορφα, καθώς άκουγαν για την πρωταγωνίστρια του βιβλίου, τη μικρή σκυλίτσα Ασπρούλα, δασκάλα κυκλοφοριακής αγωγής σε σχολείο, να τα συμβουλεύει πώς να κυκλοφορούν σωστά στο δρόμο.

Παιχνίδια, για να κατανοήσουν τα παιδιά τις έννοιες ταχύτητα, απόσταση, ήχο, σε σχέση με την κυκλοφορία και τα οχήματα.

Γνωριμία με τους φωτεινούς σηματοδότες και τις βασικές πινακίδες κυκλοφορίας.

Φύλλα εργασίας με ζωγραφιές και θέμα «Σταμάτης και Γρηγόρης» και κατασκευή πινακίδων.

Τροχονόμος: 1) συζήτηση για τη βοήθεια των τροχονόμων στην κυκλοφορία, 2) αστυνομικός ενημερώνει τους μαθητές για θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, 3) περίπατος στην πόλη για να γνωρίσουμε τα σήματα, τις διαβάσεις και τους φωτεινούς σηματοδότες αλλά και για το πώς τα χρησιμοποιούμε.

Δίνουμε το σχέδιο της περιοχής και πάνω σε αυτό, με τη βοήθεια των γονέων, τα παιδιά θα δείξουν με βέλη τη διαδρομή από το σπίτι στο σχολείο.

Ερωτηματολόγιο: Συμπεριφέρεσαι σωστά ως επιβάτης αυτοκινήτου, τηρείς τους κανόνες κυκλοφορίας ως πεζός, είσαι σωστός ποδηλάτης;

Θεατρικό παιχνίδι: Θα οργανώσουμε ένα παιχνίδι στην αυλή του σχολείου. Θα χαράξουμε αυτοκινητόδρομο με διασταυρώσεις και διαβάσεις, θα βάλουμε τα φανάρια, που είναι κατασκευές των παιδιών. Ένα παιδί θα κάνει τον τροχονόμο, μια ομάδα παιδιών θα γίνουν σήματα, άλλα θα γίνουν οχήματα, άλλα θα φέρουν τα ποδήλατά τους και τα πατινία τους και άλλα πεζοί θα κάνουν τις διαδρομές. Έτσι παίζοντας θα κάνουμε πράξη όσα γνωρίσαμε για την ασφαλή κίνησή μας στους δρόμους.

Παρουσίαση: 1) Στο τέλος της σχ. χρονιάς θα γίνει παρουσίαση των εργασιών με φωτογραφικό υλικό και καλλιτεχνικές εργασίες. 2) Θεατρική παράσταση, που θα βγει από τα ίδια τα παιδιά. 3) Αθλητικές δραστηριότητες μαθητών της Β΄ Τάξης σε σχέση με το ποδήλατο, που η παρουσίαση θα είναι ανοιχτή.

Αξιολόγηση: Οι μαθητές ψυχαγωγούνται, εκφράζονται ελεύθερα, συμμετέχουν μ' ενθουσιασμό σ' όλες τις μαθησιακές διαδικασίες, μαθαίνουν αβίαστα και καλλιεργείται έντονα το πνεύμα της συνεργατικότητας. Επιτυγχάνονται καλύτερες συνθήκες συνεργασίας και με τους γονείς.

Σε συνεργασία με τους γονείς θα συμπληρωθεί ερωτηματολόγιο, το οποίο θα αφορά το κατά πόσο τα παιδιά εφαρμόζουν τους κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής, και εκείνους, όταν τα συνοδεύουν.

ΘΕΜΑ: «Τα Ζώα»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΜΕΝΙΟΥ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τερζούδη Γεωργία
Τάξη ΣΤ΄

Στόχοι:

Γνωριμία με τα ζώα, το ζωικό κόσμο της περιοχής μας & όχι μόνο αλλά & με τα ζώα της ζούγκλας, του λιβαδιού, της θάλασσας. Χρησιμότητα & προσφορά των ζώων. Να γνωρίσουν πως γεννιέται, μεγαλώνει & τι χρειάζεται να επιβιώσει ένα ζώο. Πώς περιποιούμαστε τα ζώα. Ν' αναπτύξουν τη ζωοφιλία.

Διαδικασίες, Ενέργειες:

Επιλογή θέματος από τους μαθητές. Εξακρίβωση του θέματος με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα (Γλώσσα -Αισθ. Αγωγή –Μαθηματικά –Τεχνικά & Μελέτη περιβάλλοντος). Οργάνωση ομάδων. Εφαρμογή & οργάνωση δραστηριοτήτων

Συλλογή υλικού από:

- α) επιτόπια παρατήρηση σε στάνες με πρόβατα, σε κοτέτσια.
- β) προβολή βιντεοταινιών.
- γ) ανάγνωση βιβλίων & παραμυθιών.
- δ) από Η \Υ.
- ε) από τους κατοίκους της περιοχής.

Μετά απ' όλες αυτές τις διαδικασίες αυξήθηκε το αίσθημα της ζωοφιλίας στους μικρούς μαθητές. Κατόρθωσαν πως ένα ζώο είναι ένας ζωντανός οργανισμός απαραίτητος για τον άνθρωπο. Έπαιξαν πολλά παιχνίδια & έμαθαν να μιμούνται τους ήχους & το βάδισμά τους. Ζωγράρισαν & έφτιαξαν ένα ομαδικό παραμύθι. Έμαθαν τραγούδια & έκαναν ένα κολλάζ με εικόνες ζώων.

ΘΕΜΑ: «Τα ζώα στο περιβάλλον τους»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΜΕΝΙΟΥ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Γερομαρκάκη Δέσποινα
Τάξη Β΄

Στόχοι:

- 1) Γνωριμία με την πανίδα της περιοχής & γενικότερα με την πανίδα & σε άλλες περιοχές.
- 2) Να βοηθήσει τους μαθητές να γίνουν υπεύθυνοι, ανεξάρτητοι & ν' αποκτήσουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους.
- 3) Συγκέντρωση σχετικού υλικού για να κατανοήσουν οι μαθητές καλύτερα το θέμα.
- 4) Να μπορέσει ο δάσκαλος ν' αναπτύξει & να καλλιεργήσει στους μαθητές του ικανότητες & δεξιότητες.

Διαδικασίες –Ενέργειες

- 1) Έγινε χωρισμός των μαθητών σε ομάδες.
- 2) Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε ποιμνιοστάσι,σε φάρμα & σε αγροτικές κατοικίες με οικόσιτα ζώα.
- 3) Προβολή ταινίας με θέμα: «ΤΑ ΖΩΑ», φωτογραφίες.
- 4) Θεατρικό παιχνίδι & ανάγνωση πολλών βιβλίων.
- 5) Εργασίες & πληροφορίες από τους μαθητές.

Όλα τα παραπάνω θέματα τα επεξεργάστηκαν οι μαθητές μέσα στα μαθήματά τους, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο εποπτικό υλικό & μέσα σ' ένα απόλυτα θετικό κλίμα. Τέλος, θα γίνει παρουσίαση της εργασίας & θα αξιολογήσουμε κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι που θέσαμε στην αρχή.

ΘΕΜΑ: «Οι εποχές του χρόνου»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΜΕΝΙΟΥ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Χαράλαμπίδου Σοφία
Τάξη Γ΄

Με αφορμή το μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος που έχει θέμα: Η περιφορά της γης γύρω από τον ήλιο, με αποτέλεσμα τις εποχές του έτους, η Γ΄ Τάξη του Δημοτικού Σχολείου Αρμενίου αποφάσισε να ασχοληθεί μέσα στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης με το θέμα: «Οι εποχές».

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες & έμαθαν να δουλεύουν ομαδικά, βοηθώντας ο ένας τον άλλο.

Στόχοι του προγράμματος είναι:

Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές σε θέματα περιβάλλοντος. Να γνωρίσουν τις δραστηριότητες των φυτών & των ζώων ανάλογα με την κάθε εποχή (φυτά, φυλλοβόλα, αειθαλή, πουλιά: αποδημητικά, ενδημικά, ζώα: σε χειμερία νάρκη). Να γνωρίσουν τα ήθη & τα έθιμα, τις παραδόσεις, τις παροιμίες καθώς & τις γιορτές της κάθε εποχής. Να δουν τις εναλλαγές που γίνονται στη φύση με την πάροδο των εποχών.

- Να εξασκηθούν στο γραπτό & προφορικό λόγο με σκέφτομαι και γράφω, ορθογραφία λέξεων μέσα από οικογένειες λέξεων, διήγηση παραμυθιών, απαγγελία ποιημάτων. Να συνεργαστούν μεταξύ τους, να φέρουν πληροφορίες από εγκυκλοπαίδειες & να αποκτήσουν ένα πνεύμα αλληλοεκτίμησης & αλληλοσεβασμού.

Για την υλοποίηση του προγράμματος, πραγματοποιήσαμε επισκέψεις στο φυσικό περιβάλλον.

- Μελετήσαμε φυτά, παρατηρήσαμε ζώα & πουλιά του άμεσου περιβάλλοντος που ζούμε.
- Φωτογραφίσαμε τη φύση, συλλέξαμε υλικά για τη δημιουργία φυτολογίου, ακούσαμε & καταγράψαμε ήχους (πουλιών, θρόισμα φύλλων, βροχής κ.ά.).
- Ζωγραφίσαμε τις εποχές, κάναμε κολλάζ.
- Τραγουδήσαμε τραγούδια σχετικά με τις εποχές, διαβάσαμε παραμύθια, γράψαμε σκέφτομαι & γράφω.

Στο τέλος θα κάνουμε παρουσίαση της εργασίας & θα αξιολογήσουμε κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι που θέσαμε από την αρχή.

ΘΕΜΑ: «Φυτά που καλλιεργούνται στον τόπο μας»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΜΕΝΙΟΥ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τζίκας Δημήτριος
Τάξη Δ΄

Περίοδοι:

Οκτώβριος-Νοέμβριος «το σιτάρι », Δεκέμβριος-Ιανουάριος «το βαμβάκι»,
Φεβρουάριος-Μάρτιος «το καλαμπόκι», Απρίλιος-Μάιος «Λαχανικά-κηπευτικά»

Στόχοι:

1. Γνωριμία με τα φυτά που καλλιεργούνται, τα προϊόντα, τη ντόπια παραγωγή & την τοπική οικονομία.
2. Καθοριστικοί παράγοντες για την παραγωγή των αγροτικών προϊόντων.
3. Προβολή των προϊόντων, μεταποίηση, χρήση λιπασμάτων & φυτοφαρμάκων, προτάσεις για σωστή διαχείριση.
4. Συγκέντρωση σχετικού υλικού, φυτολόγιο.
5. επεξεργασία των θεμάτων μέσα απ' όλα τα μαθήματα.

Ενέργειες, διαδικασίες, επισκέψεις, πρόσκληση ειδικών:

- α). Χωρισμός ομάδων, κατανομή αρμοδιοτήτων.
- β). Επίσκεψη στο εκκοκκιστήριο-κλωστοϋφαντουργείο «Επίλεκτος».
- γ). Επίσκεψη στη βιοτεχνία ζυμαρικών «Χατζής».
- δ). Επίσκεψη στο φούρνο-εργαστήριο αρτοποιίας «Παπαστεργίου».
- ε). Επίσκεψη σε κτήματα σιτοκαλλιέργειας-βαμβακοκαλλιέργειας κ.ά.
- στ). Ενημέρωση των μαθητών από Γεωπόνον στην Τάξη.
- ζ). Ενημέρωση των μαθητών από αγρότη-καλλιεργητή.
- η). Σπορά φυτών στον κήπο του σχολείου.
- θ). Παρουσίαση θεατρικού σκετς για τα φυτά που γράφτηκε στην Τάξη.

Μέσα, υλικό:

Φωτογραφικές μηχανές, κασετόφωνα, υπολογιστές, Ίντερνετ, βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, φυτικό υλικό, εικαστικά κ.ά.

ΘΕΜΑ: «Οι Ολυμπιακοί αγώνες επιστρέφουν»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΜΕΝΙΟΥ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Γεροπούλου Γαρυφαλλιά
Τάξη Ε΄

Στόχοι:

- 1) Να ερευνήσουν & να ανακαλύψουν οι μαθητές το ιστορικό & πολιτισμικό τους παρελθόν.
- 2) Να αποκτήσουν στάσεις, συμπεριφορές, θετικά πρότυπα & ιδανικά.
- 3) Να γνωρίσουν τα πανάρχαια & πανανθρώπινα ιδεώδη που ο θεσμός των Ολυμπιακών Αγώνων προβάλλει & διαιωνίζει.
- 4) Να προβληματιστούν για την προσφορά της επιστροφής των αγώνων στη γενέτειρά τους.
- 5) Να αποκτήσουν κριτική άποψη για το είδος της προσφοράς & να καταθέσουν προσωπικές γνώμες, προτάσεις ή λύσεις.

ΘΕΜΑ: «Σιδηρόδρομος και τρένα»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΜΕΝΙΟΥ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Γεροπούλου Γαρυφαλλιά
Τάξη Ε΄

Στόχοι:

- 1) Να διευρύνουν & να συστηματοποιήσουν οι μαθητές τις γνώσεις τους για τα τρένα & το σιδηρόδρομο.
- 2) Να αντιληφθούν τη χρήση & τη χρησιμότητά τους καθώς & τις ανάγκες που εξυπηρετούν.
- 3) Να συγκρίνουν τα παλιά τρένα & το σιδηροδρομικό δίκτυο με τα σύγχρονα, σημερινά, καθώς & με τα μελλοντικά επιτεύγματα –υποσχέσεις της τεχνολογίας.
- 4) Να αντιληφθούν τι σημαίνει μέσο μαζικής μεταφοράς.
- 5) Να εκτιμήσουν & να αξιολογήσουν το σκοπό της ύπαρξης αυτών των μέσων & ειδικά του τρένου.

Δραστηριοποίηση μαθητών – ενέργειες

- 1) Προσδιορισμός –επιλογή θεμάτων.
- 2) Καθορισμός ομάδων –κατανομή εργασιών.
- 3) Αναζήτηση –συγκέντρωση πληροφοριών.
- 4) Συνεντεύξεις από αρμόδιους (γυμναστές,σιδηρ/μικούς υπαλλήλους).
- 5) Φωτογραφίες –συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού από έντυπα.
- 6) Επίσκεψη στον τοπικό Σιδηροδρομικό Σταθμό.
- 7) Εκπαιδευτική εκδρομή με το μουσειακό τρένο της παλιάς γραμμής (σήμερα δεν λειτουργεί) Βελεστίνου –Καλαμπάκας (προσφορά του Συλλόγου “Φίλων του Σιδηρόδρομου”).
- 8) Επεξεργασία των θεμάτων μέσα από μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος.
- 9) Αξιολόγηση –αξιοποίηση & διάχυση των αποτελεσμάτων των εργασιών.
- 10) Επαφή & συμμετοχή των μαθητών σε διασχολική εφημερίδα, με δημοσιοποίηση άρθρων τους.
- 11) Παρουσίαση των εργασιών στην Τάξη, στους συμμαθητές του σχολείου & τους γονείς.

ΘΕΜΑ: «Βαμβάκι –Νιτρικά –Υπόγεια ύδατα»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΜΕΝΙΟΥ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Αραμπατζής Θεόδωρος
Τάξη ΣΤ΄

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, χωρισμένο σε τρεις περιόδους. Η πρώτη άρχισε το Σεπτέμβριο & έληξε το Δεκέμβριο. Αφορούσε την καλλιέργεια του βαμβακιού στο τελικό στάδιο έως τη συγκομιδή. Η δεύτερη περίοδος άρχισε τον Ιανουάριο & τελείωσε το Μάρτιο. Αφορούσε τα Νιτρικά & τα Υπόγεια Υδατα. Η Τρίτη περίοδος θα αρχίσει μετά το Πάσχα & θα τελειώσει το Μάιο. Θα αφορά τα αρχικά στάδια καλλιέργειας του βαμβακιού (προετοιμασία – σπορά).

Αφορμή για την επιλογή του προγράμματος πήραμε από το γεγονός ότι η περιοχή στην οποία ζούμε είναι επιβαρυνμένη με νιτρικά, τα υπόγεια ύδατα αντλούνται όλο & από πιο βαθιά, η ποιότητα των νερών υποβαθμίζεται & οι αγρότες γονείς καλλιεργούν σχεδόν όλοι βαμβάκια.

Στόχοι του προγράμματος είναι: Να γνωρίσουν οι μαθητές ότι τα φυτοφάρμακα & τα λιπάσματα επιβαρύνουν το περιβάλλον, να ενημερωθούν & να ευαισθητοποιηθούν. Να προτείνουμε λύσεις & μέσα από την ενημέρωση & την πληροφόρηση να μάθουν για τη σωστή διαχείριση των φυσικών πόρων. Να μάθουν για το προϊόν που παράγουν οι γονείς τους, που καταλήγει, τι γίνεται, τι προϊόντα & τι υποπροϊόντα παράγονται από αυτό. Τέλος να μάθουν να συνεργάζονται, να υπάρχει αλληλοσεβασμός & μέσα από την έρευνα να ανακαλύπτουν στοιχεία.

Για την υλοποίηση του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε χωράφια, έγιναν επιτόπου παρατηρήσεις, συνεντεύξεις από παραγωγούς, πληροφόρηση από γεωπόνο (ενημερωθήκαμε, λύσαμε απορίες), φωτογραφίσαμε τα φυτά, τα μηχανήματα συγκομιδής κ.ά. Επισκεφθήκαμε στα Φάρσαλα το εκκοκιστήριο –κλωστουφαντουργείο “Επίλεκτος” & ενημερωθήκαμε για όλα τα στάδια επεξεργασίας του βαμβακιού.

Για τη συνέχεια έχουμε προγραμματίσει μία επίσκεψη γεωπόνου στο σχολείο μας, να μας μιλήσει για τα νιτρικά & τις επιπτώσεις που έχει στο περιβάλλον η αλόγιστη χρήση λιπασμάτων & η υπεράντληση των υπογείων υδάτων.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς θα γίνει η παρουσίαση του θέματος, η εξαγωγή συμπερασμάτων & οι προτεινόμενες λύσεις από τους μαθητές.

ΘΕΜΑ: «Η πόλη μας, η Ελασσόνα»
1^ο 6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Σπαπής Αθανάσιος
Τάξη Ε΄

Εισαγωγικά

Η επιλογή του θέματος έγινε με σκοπό να γνωρίσουν καλύτερα οι μαθητές την πόλη στην οποία διαμένουν και μέσα από τη γνώση να την αγαπήσουν περισσότερο και να ενδιαφερθούν μ' αυτόν τον τρόπο για τη λύση των προβλημάτων της.

Με αφορμή τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην πόλη μας για την επέτειο της απελευθέρωσης της Ελασσόνας από τους Τούρκους, στις 6 Οκτωβρίου 1912, αποφασίσαμε μετά από διεξοδική συζήτηση, οι μαθητές και εγώ, να διαπραγματευτούμε το θέμα: «Η πόλη μας, η Ελασσόνα».

Η επιλογή του θέματος **αποσκοπεί** στα εξής: να γνωρίσουν τα παιδιά καλύτερα την πόλη στην οποία μένουν. Να έρθουν σε επαφή με το αστικό και περιαστικό περιβάλλον, να γνωρίσουν την πληθυσμιακή σύνθεση, τις ασχολίες, τις κοινωνικές και διοικητικές υπηρεσίες, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι, να μελετήσουν την ιστορία, τη μυθολογία και τον πολιτισμό της πόλης. Να αναπτύξουν κοινωνικές και γνωστικές δεξιότητες, να αγαπήσουν τη πόλη τους και να ενδιαφέρονται για την επίλυση των προβλημάτων της.

Στη συνέχεια **εξακτινώσαμε** το θέμα με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα, τα ενδιαφέροντα, τα βιώματα και τις εμπειρίες των μαθητών στις εξής ενότητες: Φυσικό και δομημένο περιβάλλον, Ιστορία, Μυθολογία, Οικονομία, Πολιτισμός, Λαϊκή παράδοση.

Η Τάξη με βάση τα ενδιαφέροντα, τις δεξιότητες στη χρήση των διαφόρων εργαλείων της έρευνας και τις αρχές του κοινωιογράμματος **χωρίστηκε** σε πέντε ομάδες των τεσσάρων παιδιών. Σε κάποιες φάσεις του προγράμματος η ολόκληρη η Τάξη λειτούργησε ως μια ομάδα. Έγινε ο επιμερισμός των εννοιών στις ομάδες. Οι ομάδες ανέθεσαν στα μέλη και στις υπο-ομάδες αρμοδιότητες και μοίρασαν ρόλους.

Οι στόχοι κάθε ενότητας ήταν γνωστικοί, διαδικαστικοί, αξίες και στάσεις. **Ο ρόλος** μου ήταν να καθοδηγώ, να βοηθώ και να εμπνεύσω τα παιδιά.

Οι μαθητές με τη βοήθεια και καθοδήγησή μου **συσχέτισαν** τις ενότητες του θέματος με τη Γεωγραφία, την Ιστορία, τη Μυθολογία, τη Γλώσσα, την Κοιν. και Πολιτική Αγωγή, τα Θρησκευτικά, τη Ζωγραφική, τη Μουσική.

Δραστηριότητες

Επισκέψεις στους ναούς στο μοναστήρι της Ολυμπιώτισσας, στο ποτάμι, στο πέτρινο γεφύρι, στις νεροτριβές, στο υδραγωγείο, στις πομόνες, στο δημαρχείο, στο κέντρο υγείας, στο ΚΑΠΗ, στα τεχνητά πευκοδάση. Σύνταξη ερωτηματολογίου για τις ασχολίες των κατοίκων, για τα σημαντικότερα προβλήματα της πόλης, διανομή στους ενδιαφερόμενους, συμπλήρωση, συγκέντρωση και επεξεργασία των δεδομένων. Μέτρηση του μήκους του ποταμού, της ποσότητας του νερού, της ταχύτητας της ροής. Συγκέντρωση πληροφοριών για τα ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα της Ελασσόνας. Συγκέντρωση δημοτικών τραγουδιών, καταγραφή τοπωνυμίων. Φωτογράφιση των αξιοθέατων, ζωγραφική χαρακτηριστικών στοιχείων της πόλης. Σχηματοποίηση και μαθηματικοποίηση των δεδομένων. Πρόσκληση ειδικών που μίλησαν στα παιδιά.

Οι φάσεις της **παρουσίασης και της τελική αξιολόγησης** δεν ολοκληρώθηκαν ακόμη.

Πηγές:

Θεσσαλικό ημερολόγιο (Κ. Σπανός), Η επισκοπή Δομένικου Ελασσόνας (Γρ.Βέλλκος), Περιοδικό Περραιβία (Χρ.Λιδόλιος), Αρχαία Μοναστηριού Ολυμπιώτισσας, Αρχαία Δημαρχείου Ελασσόνας, Αρχαία δημοσιογράφου Αδάμου και Ιστορία Ελληνικού Έθνους.

ΘΕΜΑ: «Η ύδρευση της Τσαριτσάνης»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΣΑΡΙΤΣΑΝΗΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Καλέκκης Ιωάννης
Τάξη Α΄

Εισαγωγικά

Η έντονη έλλειψη του νερού σε μερικά σημεία του πλανήτη μας και η αλόγιστη χρήση σε άλλες περιοχές του κόσμου ήταν ο λόγος που μας ώθησε στην ενασχόλησή μας με αυτό το θέμα.

Με αφορμή την έλλειψη νερού που παρατηρήθηκε το προηγούμενο καλοκαίρι στο χωριό μας αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με το παραπάνω θέμα. Συλλογικά θέσαμε τους εξής στόχους του θέματος. Να γνωρίσουν τα παιδιά την εξέλιξη της ύδρευσης της Τσαριτσάνης, Να συνειδητοποιήσουν την αξία του συστήματος ύδρευσης στη ζωή των κατοίκων, Να αντιληφθούν τις καταστρεπτικές συνέπειες που έχει η αλόγιστη χρήση και η μόλυνση του νερού και να σέβονται το νερό. Να μάθουν να συνεργάζονται μεταξύ τους και με τους φορείς του χωριού για την προστασία αυτού του πολύτιμου αγαθού.

Εξακτινώσαμε το θέμα με βάση τα ενδιαφέροντα, τα βιώματα, τις εμπειρίες και τις δυνατότητες των παιδιών στις εξής ενότητες: Η ύδρευση την Τσαριτσάνης άλλοτε, η ύδρευση της Τσαριτσάνης σήμερα, μύθοι και παραδόσεις που αναφέρονται στην ύδρευση της Τσαριτσάνης, περιοχές του κόσμου που διψάνε. Η Τάξη **χωρίστηκε** σε τέσσερις ομάδες με βάση τις αρχές του κοινωνιογράμματος. Μερικές φορές η Τάξη εργάστηκε και ως μια ομάδα. Έγινε επιμερισμός των εννοιών στις ομάδες και ανάθεση των δραστηριοτήτων στα μέλη των ομάδων.

Οι στόχοι κάθε ενότητας ήταν η απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων γνωστικών και κοινωνικών, αξιών και στάσεων. Έγινε **διασύνδεση** των εννοιών του θέματος με τη Γεωγραφία, την Ιστορία, τη Μυθολογία, τη Γλώσσα, την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, την Τεχνολογία, τον Λαϊκό πολιτισμό, τη Ζωγραφική, τη Μουσική.

Δραστηριότητες

Επισκέψεις στις πηγές ύδρευσης, στις παραδοσιακές βρύσες, στα πηγάδια, στο νερόμυλο, στο ποτάμι, στις πομόνες και στο υδραγωγείο. Πρόσκληση ηλικιωμένης Τσαριτσανιώτισσας στην Τάξη που μας διηγήθηκε παραστατικά τις μπουγάδες και μιας βιολόγου που μας μίλησε για το νερό. Τα παιδιά ενημερώθηκαν για το σημερινό σύστημα ύδρευσης από υπάλληλο της κοινότητας. Τα παιδιά φωτογράφισαν, ζωγράφισαν, συγκέντρωσαν ποιήματα, δημοτικά τραγούδια, θρύλους, παραμύθια και τοπωνύμια σχετικά με το νερό.

Επειδή δεν ολοκληρώθηκε η διαπραγμάτευση του θέματος **η παρουσίαση και η τελική αξιολόγηση** θα γίνει στο τέλος Μαΐου.

Βιβλιογραφία

Θεσσαλικό ημερολόγιο (Κ.Σπανός), Αρχαία κοινότητα Τσαριτσάνης.

ΘΕΜΑ: «Ο Όλυμπος»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΣΑΡΙΤΣΑΝΗΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μπαμπούλης Γεώργιος
Τάξη Γ΄

Κριτήρια επιλογής

Η ιστορική κομόπολη της Τσαριτσάνης βρίσκεται στις πλαγιές του Ολύμπου. Από τον κάμπο βλέπουν οι μαθητές, όλες τις εποχές του χρόνου, το βουνό. Ο Όλυμπος είχε και έχει μεγάλη αξία για τους κατοίκους της Τσαριτσάνης. Η πολύπλευρη μελέτη του Ολύμπου θα δώσει την ευκαιρία στα παιδιά να γνωρίσουν καλύτερα το βουνό, να αντιληφθούν τη μεγάλη σημασία που έχει για τους ανθρώπους και να αυξήσει έτσι την αγάπη και την ευαισθησία για τον τόπο τους.

Με αφορμή τη μεγάλη δημοσιότητα που πήρε ο Όλυμπος στα τοπικά Μ.Μ.Ε., λόγω του συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στην Ελασσόνα με θέμα τον Όλυμπο, αποφασίσαμε ως Τάξη να διαπραγματευτούμε στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης αυτό το θέμα.

Πρώτη μας δουλειά ήταν να **αναλύσουμε** το θέμα μας σε ενότητες με βάση τα βιώματα, τις εμπειρίες και τις δυνατότητες των μαθητών. Μετά από συζήτηση προέκυψαν οι εξής ενότητες: Χλωρίδα και πανίδα, Οικολογία, Ιστορία, Μυθολογία, Λαογραφία, Ανάπτυξη και Όλυμπος.

Η Τάξη μετά από τη σύνταξη κοινωνιογράμματος **χωρίστηκε** σε έξι ομάδες και η κάθε ομάδα ανέλαβε μια πτυχή του θέματος.

Οι στόχοι κάθε ενότητας ήταν η απόκτηση γνώσεων, γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, αξιών και στάσεων.

Ακολούθως βρήκαμε **τις διασυνδέσεις** της κάθε ενότητας με τη Γεωγραφία, την Ιστορία, τη Μυθολογία, τη Φυσική, τη Γλώσσα, την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, τα Θρησκευτικά, τη Ζωγραφική, τη Μουσική.

Δραστηριότητες

Επισκέψεις στα πλησιέστερα χωριά του Ολύμπου, στο χιονοδρομικό κέντρο, στο πλησιέστερο καταφύγιο και στα μοναστήρια του Ολύμπου. Φωτογράφιση από διαφορετικές θέσεις μελέτη της χλωρίδας και πανίδας, συγκέντρωση στοιχείων και επεξεργασία αυτών. Συγκέντρωση πληροφοριακού υλικού για τη μυθολογία και την ιστορία της περιοχής. Συλλογή δημοτικών τραγουδιών, ποιημάτων και πεζογραφημάτων παραμυθιών και μύθων που αναφέρονται στον Όλυμπο. Ζωγραφική απεικόνιση του Ολύμπου. Καταγραφή τοπωνυμίων της περιοχής. Κατασκευή τουριστικού οδηγού και σελιδοδείκτη με τα αξιοθέατα του Ολύμπου.

Οι φάσεις της παρουσίασης και της τελικής αξιολόγησης θα ολοκληρωθούν στα μέσα Μαΐου.

Πηγές:

Θεσσαλικό ημερολόγιο, πρακτικά συνεδρίου για τον Όλυμπο, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τουριστικοί οδηγοί του Ολύμπου, Αρχαία του Μοναστηριού του Σπαρμού.

ΘΕΜΑ: «Το γάλα και τα προϊόντα που παράγονται απ' αυτό»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΑΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Ελένη Κουτσογεωργού*
Τάξη Β΄

Αφορμή της εργασίας:

Ένα παιδάκι άργησε να έρθει. Η μητέρα του είπε ότι έκανε εμετό, γιατί το πίεσε να πει το γάλα του.

Στόχος:

Να αντιληφθούν τα παιδιά τη σημασία της καθημερινής κατανάλωσης γαλακτοκομικών προϊόντων.

1. Πρώτη ενέργεια ήταν να καλέσω τους γονείς και να τους ενημερώσω για το θέμα.
2. Χωρισμός των παιδιών σε ομάδες (ένα δίωρο). Τα παιδιά ψήφισαν ποιους θα ήθελαν να έχουν στην ομάδα τους.
3. Έγραψα τη λέξη «γάλα» στον πίνακα και τα παιδιά σηκώθηκαν και έγραψαν σχετικές λέξεις. Ύστερα τις χωρίσαμε σε ομάδες: Ζώα, επιδόρπια, τυριά, πίτες (Γλώσσα).
4. Ζήτησα από τα παιδιά να φέρουν ετικέτες από γαλακτοκομικά προϊόντα και φτιάξαμε κολάζ (3 ομάδες).
5. Δόθηκε ερωτηματολόγιο στα παιδιά, το συμπλήρωσαν μέσα στην Τάξη και το αποδελτιώσαμε.
6. Δόθηκε ερωτηματολόγιο στους γονείς. Το αποδελτιώσαμε.
7. Έγραψαν προβλήματα σχετικά (Μαθηματικά).
8. Ιστορικά στοιχεία. Που βρίσκουμε το γάλα τώρα και που το έβρισκαν παλιά. Διαλέξαμε τα τέσσερα καλύτερα.
9. Συνταγές με υλικά το γάλα ή προϊόντα του. Σ' αυτή τη φάση κάποιες μανάδες με δική τους πρωτοβουλία έφτιαζαν γλυκά και τα φάγαμε στην Τάξη.
10. Εβδομάδα γαλακτοκομικών.
11. Ζωγράφισαν τα παιδιά αφίσες – διαφημίσεις γαλακτοκομικών προϊόντων (Εικαστικά).
12. Επίσκεψη στο Σούπερ – Μάρκετ και σε κατάστημα με τυροκομικά προϊόντα.
13. Γράψαμε τραγουδάκια και ποιηματάκια σχετικά με το θέμα (Μουσική).
14. Παρασκευή γλυκού.

ΘΕΜΑ: «Το Αγιοτικό Πανηγύρι»
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΑΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Άννα Μπαμπάλα
Τάξη Γ'

Πρόλογος:

Το πανηγύρι της Αγίας γίνεται προς τιμήν των Αγίων: Αντωνίου του Μεγάλου και Ασκητή της ερήμου και Αντωνίου του Νέου εκ Βεροίας. Διαρκεί οχτώ ημέρες. Τα τελευταία χρόνια προστέθηκε και η **γιορτή του μήλου**.

Επιλογή του θέματος:

Ο μήνας Σεπτέμβριος ξεκινά με το πανηγύρι μας. Τα παιδιά έχοντας νωπές στη μνήμη τους τις εικόνες του πανηγυριού, επέλεξαν να ασχοληθούν μ' αυτό το θέμα.

Σκοπός:

Η ευαισθητοποίηση των παιδιών για την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου τους.

Στόχος:

Να γνωρίσουν τη διαδρομή του πανηγυριού στο χρόνο και να το θεωρήσουν συνέχεια της πολιτιστικής τους κληρονομιάς.

Ενημέρωση των γονέων.

Διατύπωση του ερωτηματολογίου προς τα παιδιά και τους γονείς.

Χωρισμός σε ομάδες:

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε έξι ομάδες των τεσσάρων ατόμων.

Δραστηριότητες:

- **Επισκέφθηκαν** την εκκλησία του Αγίου Αντωνίου, το χώρο της έκθεσης και το Γ.Α.Κ. Αγίας για τη μελέτη των αρχείων, που έχουν σχέση με το πανηγύρι.
- **Συναντήθηκαν** με τους ιερείς του ναού, με ηλικιωμένους, διάφορους επαγγελματίες, εκπροσώπους φορέων, **μίλησαν** με τους γονείς τους.
- **Κράτησαν** σημειώσεις, **φωτογράρισαν**, **βιντεοσκόπησαν** τις συναντήσεις και τους χώρους.
- **Ζωγράρισαν** θέματα σχετικά με το πανηγύρι και έκαναν **αναπαράσταση** του πανηγυριού στο προαύλιο τους σχολείου.

Μέσα που χρησιμοποιήθηκαν:

Φωτογραφική μηχανή, βιντεοκάμερα, δημοσιογραφικό μαγνητόφωνο, υλικά για την αναπαράσταση και τη ζωγραφική.

Ταξινόμηση του υλικού:

Έγινε με τη συνεργασία όλων των ομάδων.

Εξακτίνωση του θέματος στα εξής μαθήματα:

Εμείς κι ο κόσμος, Γλώσσα, Μαθηματικά, Θρησκευτικά, Αισθητική Αγωγή.

Παρουσίαση:

Παρουσίασαν το θέμα στους γονείς, διάφορους εκπροσώπους φορέων, μαθητές και δασκάλους του Σχολείου, κάνοντας μία ιστορική αναδρομή πανηγυριού απ' την εποχή της τουρκοκρατίας, ως τις μέρες μας.

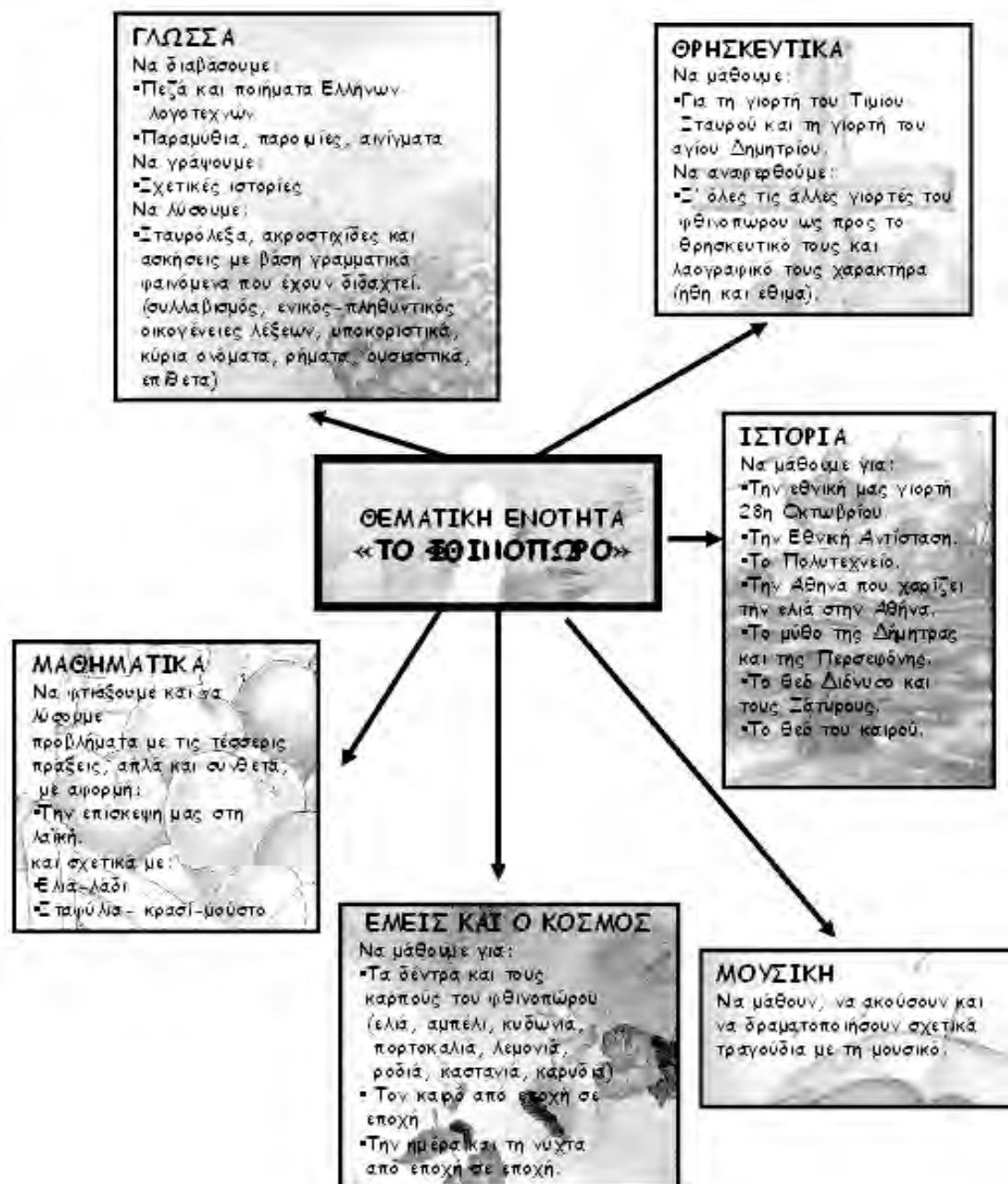
Τα **ιστορικά στοιχεία** πάρθηκαν απ' το Γ.Α.Κ. Αγίας.

ΘΕΜΑ: «Φθινόπωρο»
33^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ
Σχολική Σύμβουλος: Γκονέλα Ελένη
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Βαρδακάρη Ευανθία, Παλάσκα Άννα, Πράπα Σταυρούλα
Τάξη Γ1, Γ2, Γ3

1η Φάση:

Διάρκεια προγράμματος: Σεπτέμβριος-Νοέμβριος 2003

Η αφορμή για την επιλογή του θέματος ήταν το μάθημα της Γλώσσας «Το Φθινόπωρο». Στη συνέχεια είχαμε καταγεγραμμένο ιδεών απ' τους μαθητές πάνω στο θέμα και ακολούθησε η κωδικοποίηση.

Έτσι προέκυψαν οι εξής θεματικές ενότητες:

1. Φθινοπωρινή φύση- καιρός
2. Γιορτές - ήθη - έθιμα

3. Δέντρα – καρποί.

2η Φάση:

Στόχος ήταν να έρθουν τα παιδιά σ' επαφή με την φύση και να τη γνωρίσουν καλύτερα. Να μάθουν συνήθειες ανθρώπων από κάθε γωνιά της Ελλάδας και να κατανοήσουν τις συνθήκες ζωής που έχουν σχέση με το φυσικό περιβάλλον.

Στην πορεία συγκεντρώσαμε πληροφορίες και υλικό από διάφορες πηγές (βιβλία, παραμύθια, εφημερίδες, περιοδικά, εγκυκλοπαίδειες, φωτογραφικό υλικό και φυσικά υλικά από το περιβάλλον).

Χωρίσαμε τα παιδιά σε ομάδες 5-6 ατόμων και καθορίσαμε σαν χρόνο διεξαγωγής της εργασίας τους 3 μήνες.

Προσδιορίσαμε τα γνωστικά αντικείμενα στα οποία θα επεκταθούμε (Γλώσσα, Ιστορία, Εμείς κι ο κόσμος, Θρησκευτικά, Μαθηματικά, Μουσική).

Δημιουργήσαμε τη γωνιά της Ευέλικτης ζώνης και ξεκινήσαμε την επεξεργασία του θέματος. Όλες οι ομάδες δούλευαν συγχρόνως την ίδια θεματική ενότητα.

3η Φάση:

Δραστηριότητες:

Ετοιμάσαμε ένα ημερολόγιο όπου καταγράψαμε διάφορες πληροφορίες και στη συνέχεια κάναμε τον πίνακα Δραστηριοτήτων.

Ο πίνακας αυτός περιελάμβανε επισκέψεις οι οποίες έγιναν με σκοπό την συλλογή πληροφοριών από τους μαθητές, διάφορων τομέων της ανθρώπινης δραστηριότητας και το άνοιγμα του Σχολείου στην κοινωνία. Οι επισκέψεις έγιναν: α) Στη λαϊκή όπου τα παιδιά έτσι όπως ήταν χωρισμένα σε ομάδες κατέγραφαν όλα τα φρούτα και τα λαχανικά καθώς επίσης και τις τιμές τους. Έκαναν ερωτήσεις στους μικροπωλητές σχετικές με τα προϊόντα και με θέμα τη λαϊκή έγραψαν «σκέφτομαι και γράφω», βρήκαν ακροστιχίδες, έλυσαν προβλήματα, έκαναν μακέτες, ζωγράρισαν και έκαναν κολλάζ. β) Στο οινοποιείο του Τυρνάβου όπου εκεί τα παιδιά γνώρισαν την παραγωγή και εμφιάλωση του κρασιού.

Μέσα στα πλαίσια του Φθινοπώρου ασχοληθήκαμε και με τη μαγειρική. Θελήσαμε να θυμηθούμε την παραδοσιακή μαγειρική κουλτούρα παλαιότερων χρόνων μέσα από την παρασκευή σχετικών εδεσμάτων. Έτσι λοιπόν με το μούστο που είναι κατεξοχήν Φθινοπωρινό είδος κάναμε μουσταλευριά και μουστοκούλουρα. Επίσης βράσαμε κάστανα τα οποία αγοράσαμε από την επίσκεψή μας στη λαϊκή.

Μεγάλο ενδιαφέρον είχαν οι κατασκευές που έκαναν τα παιδιά μέσα στην Τάξη (κολλάζ, μακέτες με θέμα: το περιβάλλον με τις ελιές, ένα φθινοπωρινό τοπίο, ημερολόγιο στο οποίο κατέγραφαν το καιρό κάθε μέρα και κατασκευές με πηλό).

Στο τέλος της χρονιάς έγινε παρουσίαση του θέματος «Φθινόπωρο» με σκέτες, τραγούδια και ποιήματα.

4η Φάση:

Δραστηριότητες

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

- Λαϊκή
- Οινοποιείο
- Εργαστήριο αγγειοπλαστικής
- [Κατασκευές με πηλό]

ΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

- Μουσταλευριά
- Μουστοκούλουρα
- Κάστανα

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

- Κολλάζ [με χαρτόνια και υλικά από τη φύση]
- Μακέτες

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΙΚΟΝΩΝ

- Εικόνες από περιοδικά και εφημερίδες

ΣΥΛΛΟΓΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Αξιολόγηση:

Μέσα από τις δραστηριότητες αυτές τα παιδιά μπόρεσαν να ανακαλύψουν δυνατότητες που είχαν. Έμαθαν να συνεργάζονται και προσπάθησαν να δουλέψουν ομαδικά. Μ' αυτήν την εργασία μας θελήσαμε να ανοίξουμε το σχολείο μας στην κοινωνία αλλά και να δεχτούμε τη βοήθειά της σε διάφορες πρωτοβουλίες μας.

ΘΕΜΑ: «Δε φοβάμαι τα εμβόλια. Ατομική Υγιεινή»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
Σχολική Σύμβουλος: Φώτων Γιώτα
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ψωμαλιά Αικατερίνη
Τάξη Α' & Β'

Στόχοι:

- Να γνωρίσουν τα παιδιά την ανάγκη και το ευεργέτημα του εμβολιασμού.
- Να τους δοθεί η ευκαιρία να μιλήσουν για το φόβο του εμβολίου και της επίσκεψης στον παιδίατρο και να τον απομυθοποιήσουν.
- Να αποκτήσουν βασικές αρχές καθαριότητας και υγιεινής.
- Να ενημερωθούν οι γονείς για τους εμβολιασμούς.

Κριτήρια επιλογής

- Η ανάγκη των εμβολιασμών και των επισκέψεων στον παιδίατρο.
- Ο επικείμενος εμβολιασμός της Τάξης με το αντιφυματικό εμβόλιο.
- Η ανάγκη τήρησης του Εθνικού Προγράμματος Εμβολιασμού από το σύνολο των παιδιών.

Ενότητες που μας απασχόλησαν

- Τα εμβόλια ως τρόπος αντιμετώπισης σοβαρών ασθενειών.
- Το κοινωνικό αγαθό σε χώρες του Τρίτου Κόσμου (UNICEF)
- Τα μικρόβια ως τρόπος μετάδοσης ασθενειών και η αντιμετώπισή τους με την προσωπική υγιεινή.
- Τα φάρμακα και ο τρόπος λήψης τους.
- Επίσκεψη στον παιδίατρο – Διαμονή στο νοσοκομείο.
- Οι φόβοι και πως τους αντιμετωπίζουμε.

Δραστηριότητες

- Σχετική συζήτηση.
- Χωρισμός σε ομάδες.
- Ζωγραφίζω τις εμπειρίες μου.
- Ανάγνωση: «Ο Δόκτωρ Εμ» Συζήτηση – Δραματοποίηση.
- Ανάγνωση σχετικών λογοτεχνικών κειμένων.
- Κολάζ- Αφίσες- Καταγραφή συμπερασμάτων.
- Επίσκεψη σε ιατρείο και φαρμακείο.
- Έλεγχος βιβλίων.
- Ενημέρωση γονέων και μαθητών από ειδικούς υπαλλήλους της Διεύθυνσης Υγιεινής.
- Συγκέντρωση χρημάτων για ενίσχυση του αγώνα της UNICEF σχετικά με τον εμβολιασμό των παιδιών του Τρίτου Κόσμου.
- Συνεντεύξεις από ηλικιωμένους για την αντιμετώπιση των ασθενειών παλιότερα.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου – χρήση υλικού ΟΚΑΝΑ σχετικά με τους φόβους.

Εμπλεκόμενα μαθήματα: Γλώσσα, Μαθηματικά, Μελέτη του Περιβάλλοντος, Θεατρική Αγωγή, Εικαστικά, Λογοτεχνία.

Αξιολόγηση

Τα παιδιά, μολονότι δεν απέβαλαν εντελώς το φόβο για τα εμβόλια, συνειδητοποίησαν ότι δεν πρέπει να ντρέπονται για αυτόν. Αναγνώρισαν την αναγκαιότητα των εμβολίων και την ανάγκη τήρησης των κανόνων ατομικής υγιεινής.

ΘΕΜΑ: «Ο χρόνος»
4^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
Σχολική Σύμβουλος: Φώτου Γιώτα
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Αγγελική Φωτίου
Τάξη Γ΄

Αφορμή:

Το μάθημα «Οι κινήσεις της γης» από το «Εμείς και ο Κόσμος»

Στόχοι:

1. Να γνωρίσουν ότι έχει σχέση με το χρόνο μέσα από βιωματική προσέγγιση.
2. Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και ικανότητα επικοινωνίας.

Διαθεματική προσέγγιση:

Γλώσσα, Μαθηματικά, Ιστορία, Γεωγραφία, Μελέτη Περιβάλλοντος, Αισθητική Αγωγή, Λογοτεχνία.

Ενότητες - Δραστηριότητες

- Η καθιέρωση του ημερολογίου
- Τα πρώτα ρολόγια
- Ζωγραφίζω τους μήνες και μιλώ για τα έθιμά τους
- Η ώρα στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες
- Τα ρολόγια στολίζουν τις πόλεις
- Διαβάζω λογοτεχνικά σχετικά κείμενα
- Ερωτηματολόγιο
- Ώρα για παιχνίδι
- Κάνω το δικό μου ημερολόγιο

Αξιολόγηση

Τα παιδιά συνεργάστηκαν στις ομάδες, αντιμετώπισαν εντάσεις, προσπάθησαν να λύσουν μόνα τους προβλήματα, έδειξαν διάθεση για έρευνα και ανακάλυψη. Κατανόησαν μέσα από βιωματική προσέγγιση την αφηρημένη έννοια του χρόνου.

ΘΕΜΑ: «Μεσογειακή Διατροφή, Φρούτα και Λαχανικά»
5/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΩΝ ΚΑΡΥΩΝ
Σχολική Σύμβουλος: Φώτων Γιώτα
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Μέριμγκα Ελισάβετ, Οικονόμου Ηλίας
Τάξη Γ' & Δ'

Στόχοι:

- Να βοηθηθούν τα παιδιά να κάνουν σωστές διατροφικές επιλογές.
- Να μάθουν να συνεργάζονται.
- Να αναπτύξουν κριτική σκέψη.
- Να ενημερωθούν για την ποικιλία των τροφών.
- Να αντιληφθούν την αναγκαιότητα ισορροπημένης διατροφής.

Δραστηριότητες

- Χωρισμός σε ομάδες.
- Συγκέντρωση- αξιοποίηση υλικού.
- Συμπλήρωση φύλλων εργασίας.
- Δημιουργία Κολάζ.
- Ενημέρωση παιδιών και γονέων από ειδικούς (γιατρό, διατροφολόγο, ψυχολόγο).
- Δημιουργία κυλικείου φρούτων.

Διαθεματική προσέγγιση

- Γλώσσα, Μαθηματικά, Αισθητική Αγωγή, Γεωγραφία, Εμείς και ο Κόσμος

Δυσκολίες – Προβλήματα

- Μικρός αριθμός παιδιών
- Πρώτη επαφή των παιδιών με τέτοιου είδους εργασία

Αξιολόγηση

Τα παιδιά αντιμετώπισαν θετικά το πρόγραμμα, έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και συνεργάστηκαν αρμονικά μεταξύ τους. Δέχτηκαν με ενθουσιασμό το κυλικείο φρούτων και άλλαξαν σημαντικά τις διατροφικές τους συνήθειες.

ΘΕΜΑ: «Χριστούγεννα – Παραδόσεις και Έθιμα»
2/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΡΥΣΙΩΝ
Σχολική Σύμβουλος: Φώτου Γιώτα
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Άννα Ψωφάκα
Τάξη Α΄-Β΄-Γ΄

Σκοποί – Στόχοι

- Καλλιέργεια Δεξιοτήτων
- Δημιουργία κλίματος συνεργασίας
- Δημιουργία σχέσης αλληλεπίδρασης σχολείου και τοπικής κοινωνίας.
- Επαφή των παιδιών με την παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα.

Μέθοδος: Επικοινωνιακή – Βιωματική προσέγγιση.

Ομάδες Εργασίας:

- Λιχουδάκια: Καταγραφή παραδοσιακών συνταγών
- Καλικάτζαράκια: Πληροφορίες για καλικάτζάρους
- Ελατάκια: Καταγραφή εθίμων
- Κάλαντα: Η ιστορία της γέννησης

Σύνθεση Εργασιών

- Χριστουγεννιάτικες κατασκευές (Ημερολόγιο, βιβλίο συνταγών, κηροπήγιο)
- Παρασκευή παραδοσιακών γλυκών
- Καταγραφή συμπερασμάτων – Ανακοινώσεις
- Παρουσίαση θεατρικού - Παρουσίαση συμπερασμάτων

Εξακτίωση: Γλώσσα, Μαθηματικά, Γεωγραφία, Θρησκευτικά, Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή.

ΘΕΜΑ: «Νερό... Πηγή Ζωής»
27^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΟΛΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Κωστούλα Ιωάννα*
Τάξη ΣΤ΄

...και η σχολική Τάξη άλλαξε!!!
Κι έγιναν τα παιδιά μικροί ερευνητές
Και το σχολείο πηγή χαράς και δημιουργίας...

Η συμμετοχή των μαθητών της Τάξης μου στην αρχή της σχολικής χρονιάς στο τριήμερο περιβαλλοντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Χαράδρα Βίκου-Αώος» στο Κ Π Ε Κόνιτσας, ήταν καθοριστική στην επιλογή του πρώτου θέματος «Νερό- πηγή ζωής», που μας απασχόλησε φέτος στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης.

Χωρισμένοι οι μαθητές σε τέσσερις ομάδες μελέτησαν το νερό στον πλανήτη μας και για τους ζωντανούς οργανισμούς σ' αυτό, τις ωφέλειες του νερού (βιομηχανία- γεωργία- ενέργεια), την έλλειψη και τη ρύπανση του νερού, τον κύκλο του νερού και τις φυσικοχημικές ιδιότητές του και τέλος για την ύδρευση στην περιοχή του Βόλου από την αρχαιότητα ως τις ημέρες μας.

Για την καλύτερη μελέτη του θέματος έγινε προσπάθεια εκ μέρους μου διαθεματικής προσέγγισης όσο το δυνατόν περισσότερων γνωστικών πεδίων. Έγινε σύνδεση με το μάθημα της Φυσικής, της Γλώσσας, της Γεωγραφίας, της τοπικής Ιστορίας, των Αγγλικών, της Μουσικής, της Αισθητικής Αγωγής και των Μαθηματικών.

Οι μαθητές τόσο μέσα από τη διαθεματική προσέγγιση όσο και από τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες βίωσαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την «αξία του νερού» για τη ζωή, ώστε σαν αυριανοί πολίτες να ευαισθητοποιηθούν και να υιοθετήσουν πιο υπεύθυνες στάσεις ζωής.

Όλες αυτές οι βιωματικές εργασίες έγιναν μέσα σε κλίμα συνεργατικότητας και αλληλεγγύης και χαρίζοντας στην Τάξη ένα άλλο χρώμα!!!

Δραστηριότητες του προγράμματος

- Μελέτη και μέτρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του νερού στον ποταμό Βοϊδομάτη της Κόνιτσας.
- Επίσκεψη στη λίμνη των Ιωαννίνων και αναφορά στο πρόβλημα του ευτροφισμού της.
- Επίσκεψη στο Χημείο της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Β. και ενημέρωση από τους εκεί υπεύθυνους για την ποιότητα του νερού του Βόλου και για τις καθημερινές αναλύσεις που διενεργούνται.
- Ενημέρωση από τον κ. Καπλάνη, μέλος της Π.Ο. του ΚΠΕ Μακρινίτσας για την «αξία του νερού».
- Έρευνα των μαθητών με τη μορφή Ερωτηματολογίου- Συμπεράσματα.
- Δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο.

Αντιπροσωπευτικές εργασίες μαθητών

Ψάχνοντας για βιοδείκτες στο ποταμό Βοϊδομάτη

Τριήμερη εκπαιδευτική επίσκεψη στην Κόνιτσα

Την Πέμπτη 9/10/03, επισκεφτήκαμε το Κ.Π.Ε στην Κόνιτσα, μαζί μ' ένα άλλο σχολείο, το 13^ο Δ. Σ. Βόλου.....
..... περπατήσαμε στον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού! Στον ποταμό Βοϊδομάτη. Ήταν υπέροχα!
Ήταν σαν ένας απέραντος παράδεισος! Χαλάρωνες με τα πουλάκια και με το κελάρυσμα του νερού! Εκεί αναλύσαμε

το νερό, βρήκαμε το Ph του, μετρήσαμε τη θερμοκρασία του και ψάξαμε για βιοδείκτες. Μάλιστα ήπιαμε νερό από πηγές!

Όταν επιστρέψαμε, φάγαμε, παίξαμε πινγκ πονγκ και περπατήσαμε έως το ξενοδοχείο για να ξεκουραστούμε. Το απόγευμα της ίδιας μέρας, δημιουργήσαμε τέσσερις ομάδες. Η κάθε ομάδα είχε μια διαφορετική ασχολία..... Αυτό κράτησε μέχρι το βράδυ. Την άλλη μέρα όλες οι ομάδες παρουσίασαν τις δραστηριότητές τους.

Αυτό το τριήμερο θα μας μείνει αξέχαστο για όλα μας τα χρόνια!!!

Βιοδείκτες

Βιολογικούς δείκτες ονομάζουμε τους οργανισμούς που ζουν στα νερά των ποταμών. Αν ο ποταμός βρωμίσει, κάποιοι βιολογικοί δείκτες, που είναι ευαίσθητοι στους ρύπους και στη μείωση του διαλυμένου οξυγόνου, δε θα μπορέσουν να ζήσουν. Υπάρχουν πολλά είδη από αυτούς. Τρέφονται από τα νερά των ποταμών, άρα επηρεάζονται από τις πηγές ρύπανσης. Δε βγαίνουν στη στεριά, επειδή ζουν στο βυθό των ποταμών για μεγάλο χρονικό διάστημα. Κάθε είδος από αυτούς έχει διαφορετικό βαθμό ευαισθησίας, ρύπανσης και έλλειψης οξυγόνου. Μερικοί βιολογικοί δείκτες είναι ασπόνδυλοι, και έχουν ευαισθησία στο οξυγόνο. Μερικά είδη βιοδεικτών είναι: της βδέλλας, του μαλακίου, των υδρόβιων ακάρεων, πλεκτόπτερο, τριχόπτερο, εφημερόπτερο.

Άνθρωποι και νερομηχανές

Οι άνθρωποι πολλές φορές χρειάστηκαν να μεταφέρουν το νερό από χαμηλότερα σημεία σε ψηλότερα. Επινόησαν γι' αυτό κάποιες «νερομηχανές». Η πιο γνωστή απ' αυτές είναι ο ατέρμων κοχλίας του Αρχιμήδη.

Ατέρμων κοχλίας σημαίνει βίδα χωρίς τέλος. Η τεράστια αυτή βίδα περιστρεφόταν μέσα σ' ένα κύλινδρο. Στη μία άκρη της, στο χαμηλό επίπεδο, ένας άνθρωπος γύριζε τη βίδα, που παρασέρνοντας το νερό, το ανεβάζει απάνω.

Όμως για να γίνει αυτή η διαδικασία χρειαζόταν ενέργεια. Η ενέργεια ήταν τόση όση η δύναμη του ανθρώπου που γύριζε τη βίδα.

Μια παρόμοια μηχανή είναι η αντλία. Στην πιο απλή μορφή της είναι κι αυτή χειροκίνητη ή ζωοκίνητη. Οι πιο εξελιγμένες αντλίες καταναλώνουν πετρέλαιο, βενζίνη ή ηλεκτρικό ρεύμα. Ο ατμός, το νερό δηλαδή στην αέρια μορφή του, έδωσε στον άνθρωπο την ενέργεια που χρειαζόταν για να κινήσει μια ολόκληρη μηχανή, την ατμομηχανή.

...Μια φορά κι έναν καιρό

Ήταν ένα παιδί που ξεκίνησε από ένα μικρό χωριό της Ελλάδας. Το παιδί αυτό το έλεγαν Απόλλωνα και ήθελε να ταξιδέψει σε όλους τους ποταμούς της Ελλάδας.

Στην αρχή πέρασε από τον ποταμό Στρυμόνα. Εκεί συνάντησε τον Ηρακλή που κνηγούσε τα βόδια του Γηρνώνη. Η Ήρα οργίστηκε με τον Ηρακλή και έκανε τα βόδια να αφηνιάσουν. Έτσι ο Ηρακλής για να τα σταματήσει έριξε μεγάλους βράχους, τότε ο Στρυμόνας έπαψε να είναι πλωτός. Ο Στρυμόνας ήταν γιος του Άρη και βασιλιάς της Θράκης, αλλά επειδή ο γιος του σκοτώθηκε στον Τρωικό πόλεμο, έπεσε σ' ένα ποτάμι κι αυτό το ποτάμι ονομάστηκε Στρυμόνας.

Μετά από πολύ ταξίδι ... έφτασε στον ποταμό Πηνειό. Ο Πηνειός ήταν Θεός της Θεσσαλίας. Είχε μια κόρη, που ο Θεός Απόλλωνας την ερωτεύτηκε. Τότε ζήτησε βοήθεια από τον πατέρα της και αυτός τη μεταμόρφωσε σε φυτό. Έτσι η Δάφνη έγινε το ιερό φυτό του Θεού Απόλλωνα.

Ύστερα από μέρες, αφού ξεκουράστηκε ο μικρός Απόλλωνας, συνέχισε το ταξίδι του για να φτάσει στους άλλους ποταμούς της Ελλάδας.

Ο Αριστοτέλης είπε:

«Το νερό είναι ένα από τα τέσσερα στοιχεία που συνθέτουν τη γη. Μάλιστα το θεωρώ «ζωτικότερο» όλων. Ζούμε με το νερό αν και δεν ξέρουμε πολλά γι' αυτό. Η αλόγιστη κατανάλωση και η ρύπανση έχουν ελαττώσει ανησυχητικά το νερό. Ένας νηϊός άνθρωπος μπορεί να ζήσει και ένα μήνα χωρίς τροφή, αλλά θα πεθάνει σε λιγότερο από μια βδομάδα χωρίς φρέσκο νερό.

Ξέρετε ότι...

- Το ανθρώπινο σώμα έχει νερό. Ακόμα και η ζωή μας ξεκινάει μέσα στο νερό – για εννιά μήνες κολυμπάμε μέσα στην κοιλιά της μητέρας μας. Αλλά και το σώμα μας αποτελείται κατά τα 2/3 από νερό.

- Χάρης αυτό διατηρείται σταθερή η θερμοκρασία του σώματός μας- όταν ιδρώνουμε, οι σταγόνες που έρχονται στην επιφάνεια του δέρματός μας εξατμίζονται προκαλώντας ψύξη, έτσι δροσιζόμαστε. Ο εγκέφαλός μας περιέχει 74,5% νερό, τα οστά 22%, τα νεφρά 82,7%, οι μύες 76,6% και το αίμα 83%.
- Εκτός από τον άνθρωπο το νερό βρίσκεται στον κάθε ζωντανό οργανισμό.
- Στο κοτόπουλο υπάρχει 74% νερό, στη ρέγκα 67%, στο σκαθάρι 48%, στο ποντίκι 65%, στο βάτραχο 78% και στον γαιοσκώληκα 80% νερό.
- Οι μεγάλοι πολιτισμοί της αρχαιότητας, που άνθισαν κοντά στους ποταμούς Νείλο, Τίγρη, Ευφράτη και Ινδό, χρησιμοποιούσαν το νερό αυτών των ποταμών για το πότισμα των καλλιεργειών τους. Ανέπτυξαν αρδευτικά συστήματα αξιοθαύμαστης τεχνολογίας.
- Στις ανεπτυγμένες χώρες σ' ένα σπίτι που ξοδεύει την ημέρα 140 λίτρα νερό αυτό κατανέμεται περίπου, όπως μας λέει παρακάτω: 44,8 λίτρα στο καζανάκι, 42 λίτρα στο μπάνιο, 168 λίτρα στο πλυντήριο, 8,4 λίτρα στο πλύσιμο πιάτων, 8,4 λίτρα και στο πλύσιμο των χεριών, 5,6 λίτρα στον κήπο, 2,8 λίτρα στο πλύσιμο αυτοκινήτου, 2,8 στο μαγείρεμα και 8,4 λίτρα στις διάφορες χρήσεις.

Επίσκεψη στο χημείο της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Β.

Στις 29/1/04 επισκεφτήκαμε το Χημείο της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Β. Μας μίλησε η κ. Κατερίνα και μας έδειξε πώς και γιατί χρησιμοποιούνται τα όργανα του Χημείου. Η Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Β. ιδρύθηκε το 1979.

Αφού μας τα έδειξε όλα, αναλύσαμε το νερό της βρύσης του χημείου. Είδαμε το ΡΗ, που ήταν Είναι ευαίσθητο στους ρύπους και στη μείωση του διαλυμένου οξυγόνου. 7,73, την αγωγιμότητα 485, τη θερμοκρασία 18,7, τη σκληρότητα 18,4, τα Νιτρικά 7,92, τα Νιτρώδη 0,003 και τα χλωριόντα 56,8.

Αφού τελειώσαμε από το Χημείο πήγαμε στο μικροβιολογικό εργαστήριο. Εκεί μας μίλησε ο κ. Δημήτρης. Μας έδειξε πού χρησιμοποιείται το κάθε όργανο και μας μίλησε για τα μικρόβια που περιέχει το νερό. Είδαμε τα μικρόβια πως είναι μέσα στο νερό. Επίσης ο κ. Δημήτρης μας έδειξε στο μικροσκόπιο πως φαίνεται μια τρίχα από τα μαλλιά μας.

Όλα ήταν πολύ χρήσιμα για μας τα παιδιά. Στο τέλος μας μοίρασαν γλυκά, χυμούς και βιβλία για τη ΔΕΥΑΜΒ, που μας έδειχναν πώς να καταναλώνουμε λιγότερο νερό. Αυτή η μέρα θα μου μείνει αξέχαστη, επειδή γνώρισα από κοντά πως η χρήση του νερού είναι πολύτιμο αγαθό για τη ζωή του ανθρώπου.

«Ερευνώντας και Συμπεραίνοντας»

Η Τάξη μας πραγματοποίησε μια έρευνα για το νερό. Ρωτήσαμε 62 ενήλικους κάτοικους των Αλυκών Βόλου σχετικά με την κατανάλωση του νερού, την ποιότητά του, το κατά πόσο είναι ευαισθητοποιημένοι οι καταναλωτές στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εμφιαλωμένου νερού και ζητήθηκαν μερικές πληροφορίες για το νερό της περιοχής μας και για το γλυκό νερό στον πλανήτη μας.

Αυτό που φαίνεται από τις απαντήσεις είναι ότι οι άντρες καταναλώνουν το περισσότερο νερό. Στα ερωτήματα «Όταν βουρτσίζετε τα δόντια σας αφήνετε τη βρύση ανοιχτή;» από τους άντρες το 30,8% απάντησαν «ναι» και το 69,2% «όχι». Από τις γυναίκες το 25% απάντησαν «ναι και το 75% «όχι».

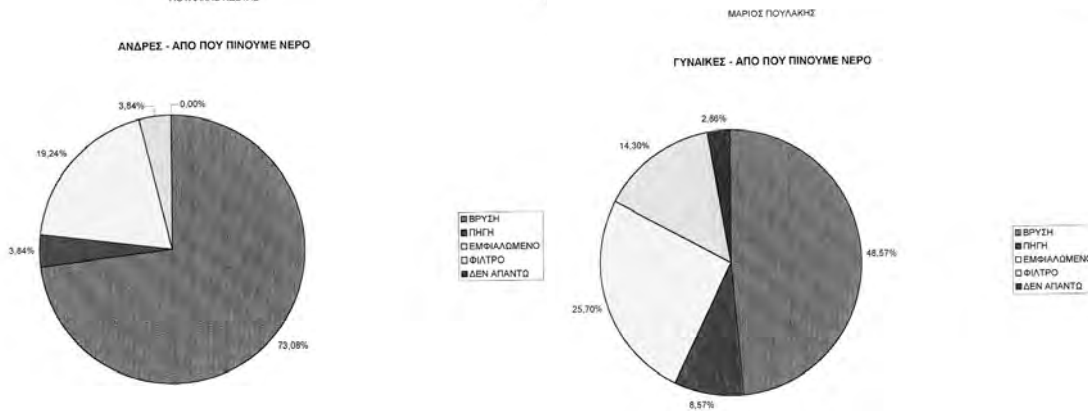
Στο ερώτημα «από πού πίνετε συνήθως νερό;» από τους άντρες το 73,03% απάντησαν από τη βρύση, το 19,24% εμφιαλωμένο, το 3,84 από πηγή και το 3,84 από το φίλτρο. Από τις γυναίκες το 48,57% από τη βρύση, το 25,7% εμφιαλωμένο, το 8,57% από πηγές το 14,30% από το φίλτρο και το 2,86% δεν απαντώ. Βλέπουμε λοιπόν ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες πίνουν από τη βρύση. Και οι γυναίκες που πίνουν εμφιαλωμένο είναι περισσότερες από τους άντρες.

Άλλο ερώτημα ήταν: «Όταν αγοράζετε ένα μπουκαλάκι νερό, διαβάζετε τα ποιοτικά του χαρακτηριστικά στην ετικέτα;» από τους άντρες το 34,6% απάντησαν «ναι», το 65,4% «όχι». Από τις γυναίκες το 50% απάντησαν «ναι» και το 50% «όχι». Συμπεραίνουμε ότι οι γυναίκες διαβάζουν περισσότερο τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του νερού, ενώ και οι άντρες και οι γυναίκες προσέχουν περισσότερο τη σκληρότητα του εμφιαλωμένου νερού...

..Άλλες ερωτήσεις ήταν: «Ποιο είναι το ποσοστό του γλυκού νερού στον πλανήτη», «Τι κάνετε πιο συχνά μπάνιο ή ντους», «Όταν κάνετε ντους αφήνετε το νερό συνέχεια να τρέχει;», «Ελέγχετε μήπως υπάρχουν διαρροές στο σπίτι σας;», «Έχετε ρυθμίσει το φλοτέρ στο καζανάκι σας, ώστε να ξοδεύετε λιγότερο νερό;», «Πόσα λίτρα νερού καταναλώνετε σε μια μέρα;», «Ποια είναι η γνώμη σας για την ποιότητα νερού στο Βόλο;», «Από πού έρχεται το νερό του

Βόλου;», «Τι σημαίνουν τα αρχικά ΔΕΥΑΜΒ;» και «Πότε ιδρύθηκε η ΔΕΥΑΜΒ;»

Παρακάτω βλέπετε κάποια διαγράμματα με τα ποσοστά κάποιων ερωτήσεων.

Το νερό το δροσερό

Νερό μου δροσερό,
Σταμάτησε για λίγο να σε ρωτήσω κάτι κι εγώ.
Γιατί τρέχεις σαν το λαγό;
Νερό μου δροσερό;
.....
Δεν μπορώ να σταματήσω
Την απορία σου να λύσω.
Πρέπει να τρέξω κι άλλο εγώ
Για να προφτάσω να σας φέρω το νερό.
.....
Καλά, εντάξει, θα σε αφήσω
Γιατί κι εγώ έχω δουλειά να συνεχίσω.
Πρέπει να πάω να φέρω νερό
Στη μαμά μου δροσερό!

Τραγουδήσαμε και χορέψαμε με τραγούδια για το νερό

Θαλασσάκι μου
Ένα νερό κυρα- Βαγγελιώ
Γερακίνα
Θάλασσες
Τρέχει, τρέχει, τρέχει το νερό...

Η ύδρευση στα αρχαία χρόνια

Από τα αρχαία χρόνια η λειψυδρία ήταν ένα από τα σπουδαιότερα προβλήματα των Ελλήνων, γι' αυτό και οι Έλληνες έδιναν μεγάλη σημασία στο νερό.

Τότε τα ποτάμια τα λάτρευαν σαν θεούς και κάθε πηγή ήταν ιερή και αφιερωμένη στις Νύμφες..... Η πολιτεία είχε την ευθύνη να φτάνει το νερό από την πηγή στις δημόσιες κρήνες. Η μεταφορά του νερού στις δημόσιες κρήνες γινόταν με πήλινους σωλήνες. Το νερό από την πηγή πήγαινε σ' ένα στρογγυλό οικίσκο που τον έφτιαχναν κοντά στην πηγή. Αυτός ο οικίσκος έμοιαζε με θολωτό τάφο και είχε στην οροφή σπή εξαερισμού. Το νερό πήγαινε στον οικίσκο μέσα από μια υπόγεια στοά. Πάνω στη στοά γινόταν μια δεύτερη κατασκευή, που ονομαζόταν Νυμφαίο, και ήταν αφιερωμένο στη Νύμφη που είχε το όνομα της πηγής.

Στη ρωμαϊκή εποχή οι εγκαταστάσεις ύδρευσης, έφτασαν σ' ένα υψηλό σημείο τεχνικής εξέλιξης. Οι Ρωμαίοι δημιούργησαν εντυπωσιακά υδραγωγεία και κατάφεραν να φέρουν νερό από μεγάλες αποστάσεις.

Υδραγωγείο της αρχαίας Δημητριάδας

Τα γνωστά σε όλους μας «δόντια» στην περιοχή των Αλυκών Βόλου αποτελούν χαρακτηριστικό δείγμα ρωμαϊκού υδραγωγείου. Οι πεσσοί, που ονομάστηκαν «δόντια» και που σώζονται σήμερα στα δυτικά του αρχαίου θεάτρου της Δημητριάδας, έχουν προσανατολισμό προς την αρχαία αγορά και αποτελούν τα υποστυλώματα μιας τοξωτής καμάρας που πάνω της περνούσε ο αγωγός, ο οποίος μετέφερε στη ρωμαϊκή πόλη νερό από τις υπόγειες του Πηλίου.

Είναι γνωστό ότι στη θέση που ο Δημήτριος ο Πολιορκητής το 294 π.Χ. έχτισε την αρχαία Δημητριάδα, δεν υπήρχε τρεχούμενο πόσιμο νερό και σε κάποια μέρη υπήρχε έλλειψη νερού. Αυτή η έλλειψη νερού οδήγησε στην αρχαιότητα τους άρχοντες της πόλης να κατασκευάσουν ένα σπουδαίο υδραγωγείο και να μεταφέρουν από απόσταση περίπου 12 χιλιομέτρων με χτιστό ή λαξευμένο αγωγό ικανή ποσότητα νερού στην αρχαία πόλη... Τα τελευταία 15 χρόνια με ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν από την Π' ΕΠΚΑ ήρθαν στο φως τμήματα του αρχαίου αγωγού που μας ήταν άγνωστα. Αυτά τα τμήματα του αγωγού βρέθηκαν κατά τη διάρκεια των εργασιών για την εγκατάσταση του βιολογικού καθαρισμού Βόλου...

The interview for the water supply in Volos

INTERVIEWER	CITIZEN
Good morning my name is John Travis and I work for a local magazine in London. We are interested in learning more about water supply in different cities and town in Europe so I would like to interview you about the water supply in your town.	Of course, what would you like to know?
Is tap water in your town drinkable?	Well, actually the water supply service has carried out analysis of the fresh water in our area and the result was that the water we drink is of excellent quality during winter when the total amount of the water consumed comes only for natural sources. However, during summer the water is of lower quality due to the fact that, apart from natural sources, water obtained through drillings is also used.
Thank you very much for your information.	Thank you too.

ΘΕΜΑ: «Εμπειρία από την εφαρμογή Σχεδίων Εργασίας στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης»
4Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Σχολική Σύμβουλος: Ελένη Ματή-Ζήση

Η παρούσα αναφορά έχει ως στόχο την ενημέρωση της εκπαιδευτικής κοινότητας σε θέματα που αφορούν το σχεδιασμό, την επίλυση προβλημάτων, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των σχεδίων εργασίας που υλοποιήθηκαν από δασκάλους και μαθητές σε σχολεία της περιφέρειάς μας στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι και εκτός αυτής της καινοτόμου δράσης έχουν καταγραφεί από εμάς εξαιρετικά παραδείγματα διεπιστημονικής εξακτίωσης ενός θέματος και διαθεματικής προσέγγισης στο πλαίσιο εφαρμογής του νέου ΔΕΠΠΣ και των ΑΠΣ, τα οποία ωστόσο τυπικά δεν εντάσσονται στους στόχους αυτής της παρουσίασης.

Στον παρακάτω πίνακα απαριθμούνται συνοπτικά μερικά από τα θέματα που ερευνήθηκαν από τους μαθητές δύο σχολείων της 4ης περιφέρειας του Νομού Μαγνησίας κατά το σχολικό έτος 2003-2004 μέχρι την κατάθεση της παρούσας αναφοράς.

Συμμετέχοντα σχολεία	Αριθμός μαθητών κατά Τάξη							Θέματα κατά Τάξη
	Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄	Σύνολο	
10 ^ο Δ.Σ. Ν. Ιωνίας- Μαγνησίας	74	51	39	21	21	18	224	Α΄: - Η αυλή του σχολείου μου. - Υγιεινή, καθαριότητα και διατροφή. - Παραμύθι: Από την αφήγηση στη δραματοποίηση. Β΄: - Αλληλογραφία - Ταχυδρομείο. - Η θάλασσά μας. Γ΄: - Τα παιχνίδια του παππού και της γιαγιάς. Γ΄: - Από το μούστο στο κρασί - Παραγωγή κρασιού. Β΄-Γ΄: - Περιφερειακός δρόμος-Η ανάπλαση της γειτονιάς μας.
	Αριθμός δασκάλων: 14							
3 ^ο Δ.Σ. Φερών- Αγ.Γεωργίου Φερών	4	10	6	10	6	7	43	Α΄-Β΄: -Κουκλοθέατρο. -Το ανθρώπινο σώμα. Γ΄: -Γνωριμία με τα αξιοθέατα του χωριού μας. -Χαρταετός.
	Αριθμός δασκάλων: 4							

Περιορισμοί:

- Ένας καθοριστικής σημασίας παράγοντας στα παραπάνω σχολεία ήταν η σύνθεση του μαθητικού δυναμικού.
- Ειδικότερα, στο πολυθέσιο σχολείο της πόλης η προσπάθεια επικεντρώθηκε στην κοινωνικοποίηση, την προσαρμογή και την ενσωμάτωση, αναγκαιότητα που «επιβλήθηκε» λόγω της ελλιπούς και άτακτης φοίτησης ενός μεγάλου αριθμού τσιγγάνων μαθητών, και των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών αναγκών τους καθώς και των αναγκών των αλλοδαπών μαθητών που φοιτούν στο σχολείο. Η μετακίνηση των τσιγγάνων μαθητών από και προς το σχολείο στη διάρκεια του σχολικού έτους δημιούργησε την ανάγκη σχεδιασμού βραχυπρόθεσμων σχεδίων εργασίας στις μικρές τάξεις με δραστηριότητες πρακτικού κυρίως και λιγότερο λεκτικού χαρακτήρα. Παράλληλα, η επιμονή των τσιγγάνων γονέων να μην επιτρέπουν στα παιδιά τους να συμμετέχουν σε μακρινούς περιπάτους και εκδρομές έκανε τους εκπαιδευτικούς να στραφούν σε θέματα της γύρω περιοχής, γεγονός που καθόλου δε μείωσε την αξία και την αποτελεσματικότητα των έργων.
- Ο μικρός αριθμός μαθητών κατά Τάξη στο ολιγοθέσιο σχολείο της υπαίθρου δημιούργησε κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους την ανάγκη σχεδιασμού και υλοποίησης σχεδίων εργασίας με συμμετοχή όλων των μαθητών, η

οποία απέδωσε ενθαρρυντικά αποτελέσματα.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται δείγματα της δουλειάς δασκάλων και μαθητών των παραπάνω σχολείων. Σε όλες τις περιπτώσεις εφαρμόστηκε η επικοινωνιακή-βιωματική διδασκαλία και τηρήθηκε η μεθοδολογία των σχεδίων εργασίας, η καταλληλότητα των οποίων έχει επισημανθεί και από τα πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα.

Συμπεράσματα:

Από τα ομολογουμένως πλούσια και σημαντικότερα συμπεράσματά μας από την εφαρμογή στην πράξη επιλέγουμε στην παρούσα αναφορά να δώσουμε απάντηση στο ερώτημα:

Η προσέγγιση με σχέδια εργασίας είναι κατάλληλη για όλα τα παιδιά;

Όσες περισσότερες αισθήσεις συμμετέχουν τόσο πιο αβίαστη, εύκολη και αποδοτική είναι η μάθηση.

- Για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες η ποικιλία των δραστηριοτήτων:
 - προάγει την εμπιστοσύνη στις δυνατότητές τους.
 - ενθαρρύνει και προωθεί τη συνεργασία.
 - ενδυναμώνει το ενδιαφέρον και τα κίνητρα.
 - βοηθά στην εξατομίκευση της εργασίας (δεν κάνουν όλα τα παιδιά το ίδιο πράγμα)
 - με τον τρόπο αυτό αντισταθμίζονται αδυναμίες, δραστηριοποιούνται κρυμμένες ικανότητες και αποκλύπτονται ταλέντα.
- Για παιδιά που προέρχονται από περιβάλλον με περιορισμένες εκπαιδευτικές εμπειρίες.
- Για παιδιά από δίγλωσσα περιβάλλοντα (αλλοδαπά, τσιγγανόπουλα)
 - η εμπειρική-βιωματική μάθηση, η επίδειξη αντικειμένων, διευκολύνει πολύ στην περίπτωση του γλωσσικού ελλείμματος.
 - οι γραφικές αναπαραστάσεις, οι εικόνες, τα διαγράμματα ενισχύουν τη δημιουργία ενός καινούριου λεξιλογίου και εννοιών.
 - προβάλλει έντονη την ανάγκη να έρθουν σε επαφή με βιβλία και πηγές
 - δημιουργεί την αναγκαιότητα να εντατικοποιήσουν τους ρυθμούς για να επικοινωνήσουν με τους ειδικούς
 - προβάλλουν το δικό τους πολιτισμό

Ιδιαίτερα σημαντικά είναι τα αποτελέσματα πρόσφατης έρευνάς μας (Ματή-Ζήση & Τσέκος, 2004), η οποία θα παρουσιαστεί στο 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος. Τα δεδομένα ανέδειξαν τον καθοριστικό ρόλο του προτεινόμενου τρόπου εργασίας στην εκμάθηση γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών, που σχετίζονται με την οργάνωση και την επεξεργασία του υπό μελέτη υλικού και την αυτοπαρακολούθηση και αυτορρύθμιση εκ μέρους του μαθητή της δράσης του κατά την εκτέλεση ενός έργου.

ΘΕΜΑ: «Χαρταετός»
3^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τσέκος Βασίλειος
Τάξη Γ΄

Επιλογή θέματος:

Από τους μαθητές. Μετά από συζήτηση προέκυψαν πολλά ερωτήματα. Ένα από αυτά ήταν: ο χαρταετός ήταν-είναι μόνο παιχνίδι;

Στόχοι:

- Να γνωρίσουν οι μαθητές το χαρταετό ως έθιμο ή εθιμική χαρά της καθαρής Δευτέρας
- Να αναζητήσουν τη χώρα της προέλευσης, την ιστορία και την κατασκευή του πρώτου χαρταετού

Διάρκεια: Τρία δώρα.

- Να κατανοήσουν τη χρήση του χαρταετού πέρα από το έθιμο (Ανύψωση χαρταετού από το Βενιαμίν Φραγκλίνο σε καταιγίδα για τη δημιουργία ηλεκτρικού σπινθήρα)
- Να μάθουν να κατασκευάζουν χαρταετό με τον παραδοσιακό τρόπο
- Να παίζουν με το πέταγμα του δικού τους χαρταετού

Μέθοδος:

Ομαδοσυνεργατική. Τρεις ομάδες: Σκυλάκια, Λιοντάρια, Πειραχτήρια. Ο ρόλος του δασκάλου: υποστηρικτικός, συμβουλευτικός, διακριτικά καθοδηγητικός.

Χώρος εργασίας:

Αίθουσα, βιβλιοθήκη, Η/Υ, αυλή του σχολείου.

Οργανόγραμμα δραστηριοτήτων

1η Φάση:

Χωρισμός σε ομάδες. Συζήτηση εμπειριών. Καταιγισμός ιδεών. Καταγραφή ερωτημάτων. Αναζήτηση στοιχείων για την προέλευση, την κατασκευή και τη χρήση του χαρταετού.

2η Φάση:

Αποδελτίωση πληροφοριών, επεξεργασία στοιχείων, ανακοινώσεις των ομάδων. Διεπιστημονική εξακτίνωση του θέματος: Λογοτεχνία, Λαϊκή παράδοση, Φυσική, Ιστορία, Γεωγραφία, Γλωσσική έκφραση, Μουσική. Εντοπισμός κομβικών εννοιών: επικοινωνία, αλληλεπίδραση, μεταβολή

3η Φάση:

Κάθε ομάδα κατασκευάζει από έναν μικρό χαρταετό (μινιατούρα) για να γίνει κατανοητός ο τρόπος κατασκευής και να επιλυθούν οι δυσκολίες (Μαθηματικά). Οι ομάδες κατασκευάζουν από έναν χαρταετό σε φυσικό μέγεθος (Εικαστικά) και ακολουθεί το πέταγμά του στην αυλή του σχολείου.

Ικανότητες και δεξιότητες που προάχθηκαν:

Διαπροσωπικές, Ενδοπροσωπικές, Γλωσσικές, Χωροταξικές, Λογικομαθηματικές, Μουσικές, Κινησθητικές, Συναισθηματικές (Gardner, 1983. Goleman, 1998).

Το πέταγμα του χαρταετού

Τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες

«Ο Χαρταετός»

Η μέρα ήταν φωτεινή. Καθώς πετούσα στο γαλάζιο ουρανό της Ελλάδας, κάτι παράξενο συνέβη. Ένα πολύχρωμο πουλί κάθισε πάνω στον σπάγκο που με κρατούσε. Τότε του φώναξα: «Ε, εσύ πουλάκι μην κόβεις με το μυτερό σου ράμφος το σπάγκο μου». Αυτό όμως δεν κατάλαβε και το σκoiνί κόπηκε. Για μια στιγμή τρόμαξα. Όταν όμως κοίταξα κάτω και είδα λιβάδια ντυμένα στα πράσινα, ένα χαμόγελο φάνηκε στο πρόσωπό μου. Μετά πέρασα πάνω από πόλεις και χωριά, είδα τα παιδιά να παίζουν και να πετάνε τους δικούς τους χαρταετούς. Ξαφνικά όμως πέρασα πάνω από μια ήπειρο, στην οποία τα παιδιά ούτε γελοούσαν ούτε πετούσαν τους δικούς τους χαρταετούς. Μόνο ήταν θλιμμένα και στεναχωρημένα. Αυτή η ήπειρος ήταν η Αφρική. Οι άνθρωποι της ήταν πεινασμένοι, διψασμένοι και ταλαιπωρημένοι. Τότε κουρασμένος σκέφτηκα να ζαποστάσω στην πλατεία ενός χωριού. Οι άνθρωποι μόλις με είδαν τρόμαξαν. Ένας σοφός παππούς που ζούσε εκεί και ήξερε για μένα εξήγησε και στους άλλους τι είμαι. Τους είπε πως στην Ελλάδα με έχουν ως ένα έθιμο και πως με πετάνε στον ουρανό, κάθε αρχή της άνοιξης. Επίσης τους έδειξε πώς με κατασκευάζουν. Αυτοί από τότε άρχισαν να το κάνουν ως επάγγελμα, αλλά και σαν έθιμο. Έτσι κάθε αρχή του χρόνου που τον πετάνε την ονόμασαν «Τσακούα», που σημαίνει Καθαρή Δευτέρα.

Ομάδα: «Σκυλάκια»

«Μία αστεία ιστορία»

Κάποτε σ' ένα νησάκι υπήρχε ένας ψαράς ο γέρο-Νακ. Κάθε πρωί πήγαινε και ψάρευε μ' έναν περίεργο τρόπο με «Χαρταετό»! Ο γέρο-Νακ είχε πετάξει έναν όμορφο χαρταετό, που τον ονόμασε Εξυπνούλη. Εκεί που ήταν ζαπλωμένος πάνω στη βάρκα και ψάρευε με τη βοήθεια του Εξυπνούλη, του έφυγε ο χαρταετός. Ο Εξυπνούλης ήταν πολύ ψηλά. Εκεί τον βρήκε ένας δυνατός άνεμος, που τον παρέσυρε προς τις ΗΠΑ. Την Τρίτη 11 Σεπτεμβρίου 2002, 9.00 η ώρα Βόρειας Αμερικής, πετούσε δίπλα απ' τους δίδυμους πύργους. Εκείνη την ώρα έπεσε στο παμπριζ ενός αεροπλάνου με αεροπειρατές, οι οποίοι θα έπεφταν στον ένα πύργο. Αυτοί έχασαν τον έλεγχο και δεν έπεσαν στον ουρανοζύστη και το αεροπλάνο το πήραν στον έλεγχό τους οι ταξιδιώτες. Τώρα ο χαρταετός είναι ιστορικό μνημείο στις ΗΠΑ.

Ομάδα: «Λιοντάρια»

Μέσα από την καινοτόμο δράση της Ευέλικτης Ζώνης οι μαθητές κατάφεραν να:

- ▶ Συνδέσουν τη σχολική γνώση με τα ενδιαφέροντά τους και τις πραγματικές καταστάσεις ζωής, που δίνουν νόημα στη σχολική γνώση και ανοίγουν δίαυλους επικοινωνίας με την οικογένεια και την τοπική κοινωνία.
- ▶ Να αναπτύξουν κριτική σκέψη.
- ▶ Να γνωρίσουν και να νιώσουν τη συλλογική προσπάθεια μέσα από τις ομάδες στις οποίες εργάζονται άσχετα από τη σχολική επίδοση, το φύλο, την οικονομικοκοινωνική και πολιτιστική προέλευση.
- ▶ Να εμπλουτίσουν τη σχολική ζωή με φαντασία, ρυθμό και συναίσθημα.
- ▶ Να αγαπήσουν περισσότερο το σημερινό δημιουργικό σχολείο.

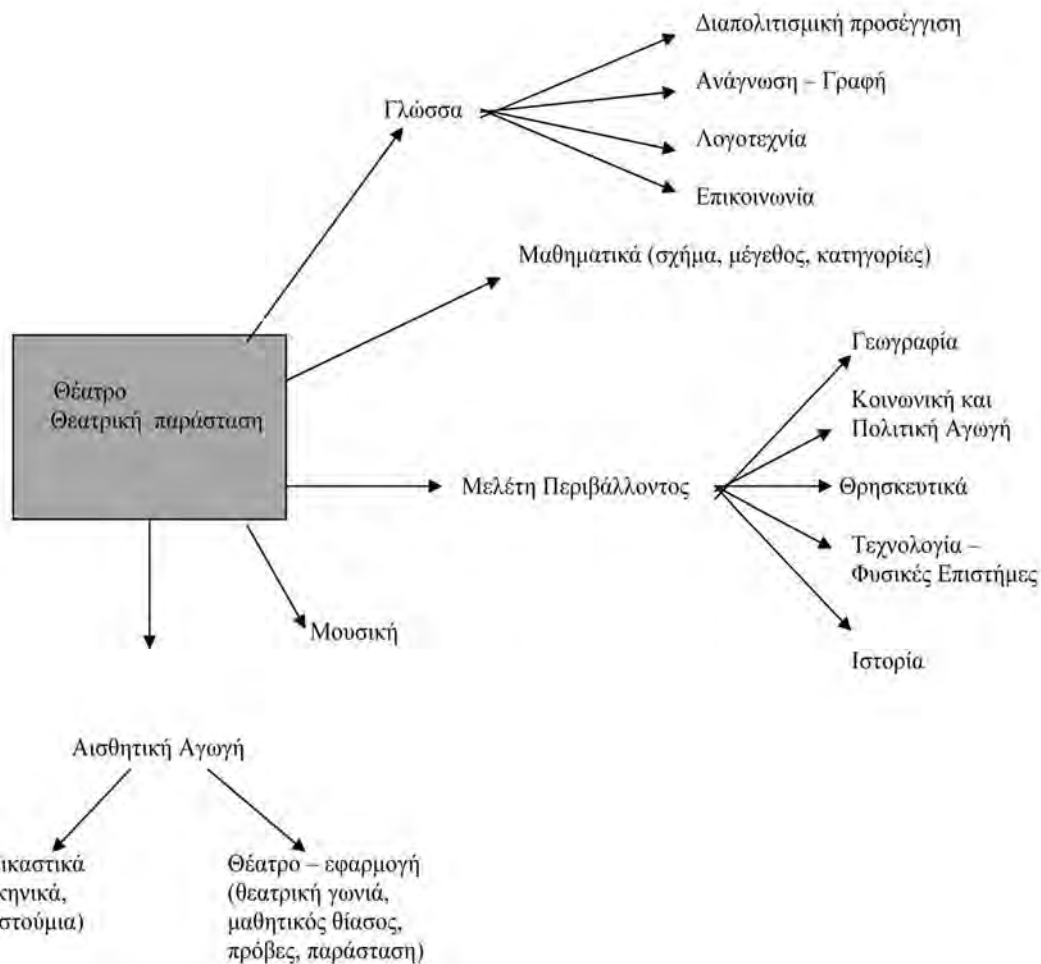
Ο δάσκαλος της τάξης: Τσέκος Βασίλειος

ΘΕΜΑ: «Θεατρική Παράσταση. Εδώ Πολυτεχνείο»
10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΙΩΝΙΑΣ- Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Προκοπίου Ιωάννης
Τάξη Ε΄

Πρωταρχικός στόχος:

Δημιουργία ομάδων, αλληλοαποδοχή, συνεργασία για την επίτευξη κοινού σκοπού, εξομάλυνση των τριβών και διαπληκτισμών, διαχείριση της γλωσσικής και πολιτισμικής ετερότητας των μαθητών με δημιουργικό τρόπο.

Προεκτάσεις – Διασύνδεση μεταξύ των Επιστημών.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:

Χώρος - χρόνος, Άτομο - σύνολο, Ομοιότητα - διαφορά, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Μεταβολή.

Τα παιδιά γίνονται ηθοποιοί και παίζουν σε παράσταση

Θεατρική παράσταση: «**Εδώ Πολυτεχνείο**»

Σκηνοθεσία: Γιάννης Προκοπίου

Μουσική διδασκαλία: Ευδοκία Ναούμ

Αφηγητής: Παντελής Τσουκαλάς

Αρμόνιο-κιθάρα: Άρτεμη Προκοπίου, Έλενα Ζαφείρογλου, Μαριάνθη Χρυσικού

Η ενασχόληση με το θέατρο σίγουρα οδηγεί σε διαφορετική επαφή του δασκάλου με τους μαθητές του. Πράγματι το ανέβασμα του «Εδώ Πολυτεχνείο» ήταν μια αλλιώτικη εμπειρία. Συνένωσε τους μαθητές της Τάξης στο να ενεργούν ως ομάδα, επούλωσε πληγές, αντιδικίες μεταξύ συμμαθητών και ανέδειξε την ισχύ της ομάδας. Επίσης με μεγάλη ικανοποίηση παρατήρησα ενδυνάμωση του αυτοσυναίσθηματος σε αδύνατους μαθητές. Μοναδικό μειονέκτημα η κούραση από τις πρόβες. Το ανέβασμα θεατρικής παράστασης ίσως αποτελεί την ύψιστη βιωματική δράση στο χώρο του σχολείου.

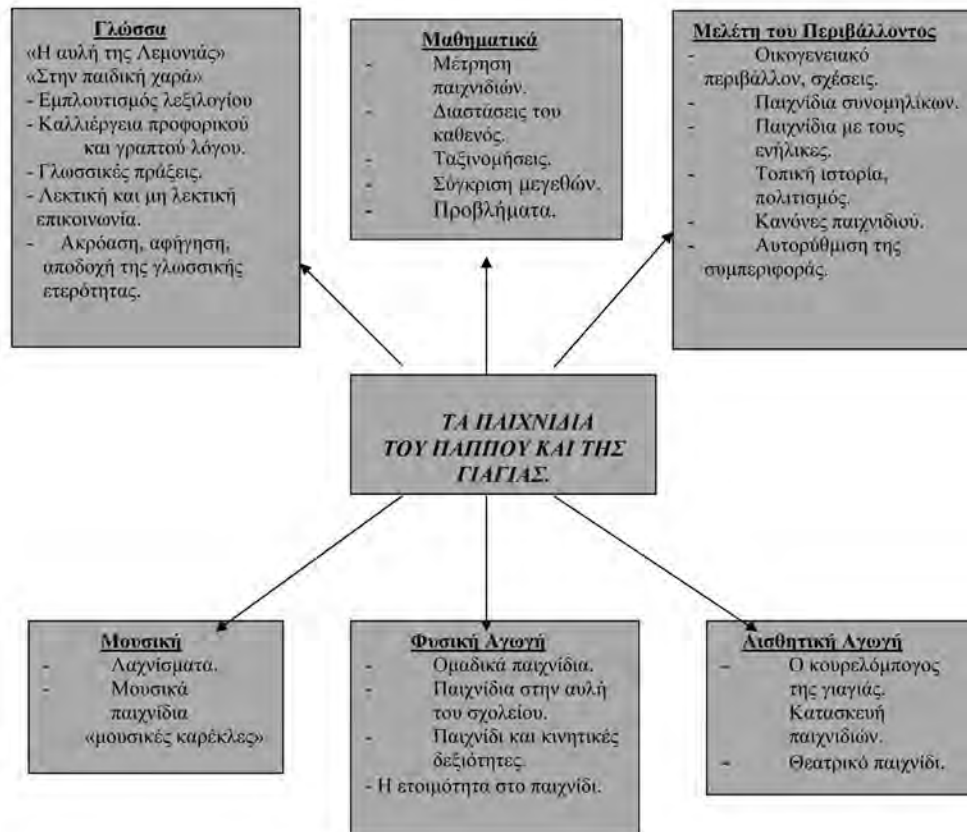
Ο δάσκαλος της Τάξης: Γιάννης Προκοπίου

ΘΕΜΑ: «Τα παιχνίδια του παππού και της γιαγιάς»
10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΙΩΝΙΑΣ – Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Καλυβάς Νικόλαος
Τάξη Γ΄

Στόχοι

Κοινωνικοποίηση – Προσαρμογή. Αλληλοαποδοχή – Ενσωμάτωση, Δραστηριοποίηση μέσω της κίνησης. Γονεϊκή συμμετοχή στο σχολείο.

Διασύνδεση μαθημάτων μέσα από την ανάπτυξη του Σχεδίου Εργασίας.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:

Χώρος - Χρόνος, Ομοιότητα - Διαφορά, Πολιτισμός.

ΘΕΜΑ: «Γνωριμία με τα αξιοθέατα του χωριού μας»
3^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΕΡΩΝ - ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΡΩΝ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
 Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Τσέκος Βασίλειος*
 Τάξη Γ΄

Κριτήριο Επιλογής του Θέματος:

Τα βιώματα και τα ενδιαφέροντα των παιδιών.

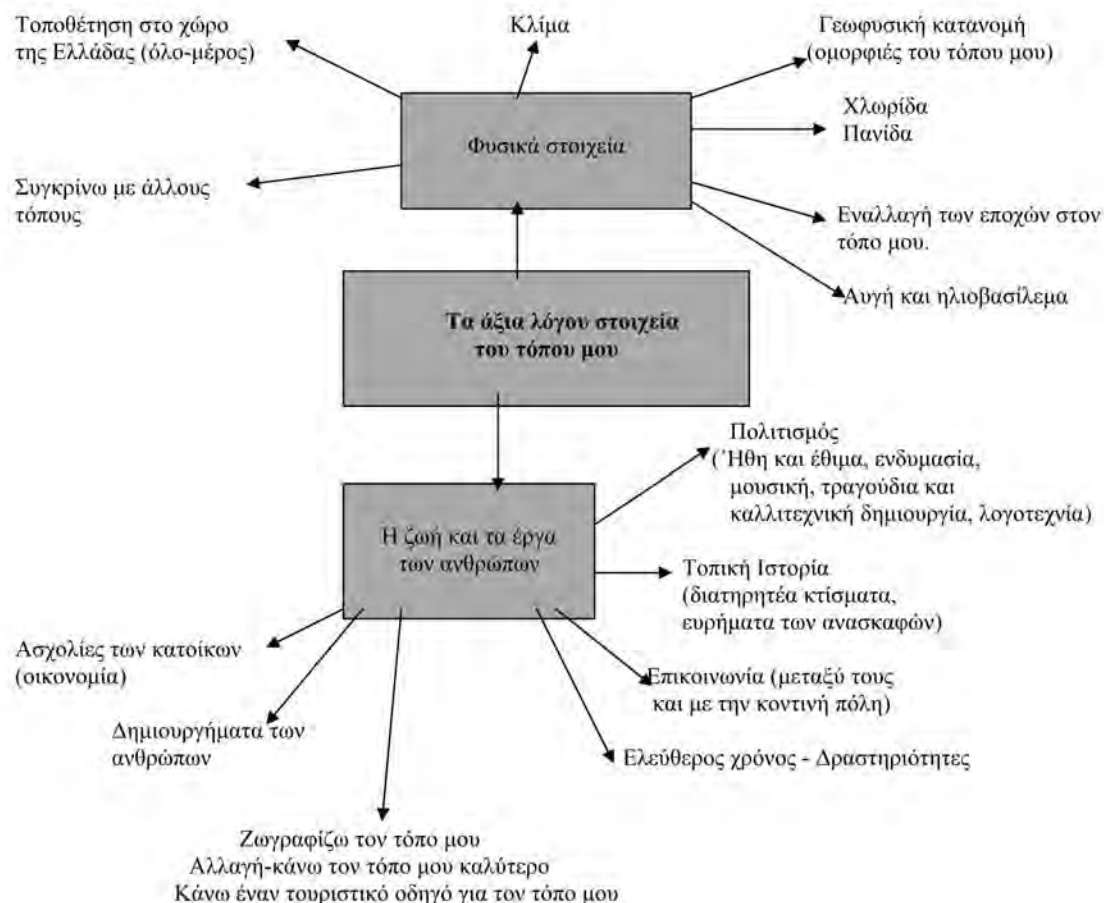
Χρόνος:

Πάνω από 5 ώρες.

Κοινωνικό πλαίσιο:

ατομικό, ομαδικό (2 – 4 άτομα).

Οργανόγραμμα και εννοιολογική ανάλυση του θέματος

Στόχοι:

Γνωστικοί, Συναισθηματικοί, Ψυχοκινητικοί, Κοινωνικοί

Διεπιστημονική προσέγγιση:

Γλώσσα, Μαθηματικά, Γεωγραφία, Φυσικές Επιστήμες, Μουσική, Φυσική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:

Χώρος – Χρόνος, Άτομο – Σύνολο, Επικοινωνία, Μεταβολή, Ομοιότητα – Διαφορά, Πολιτισμός.

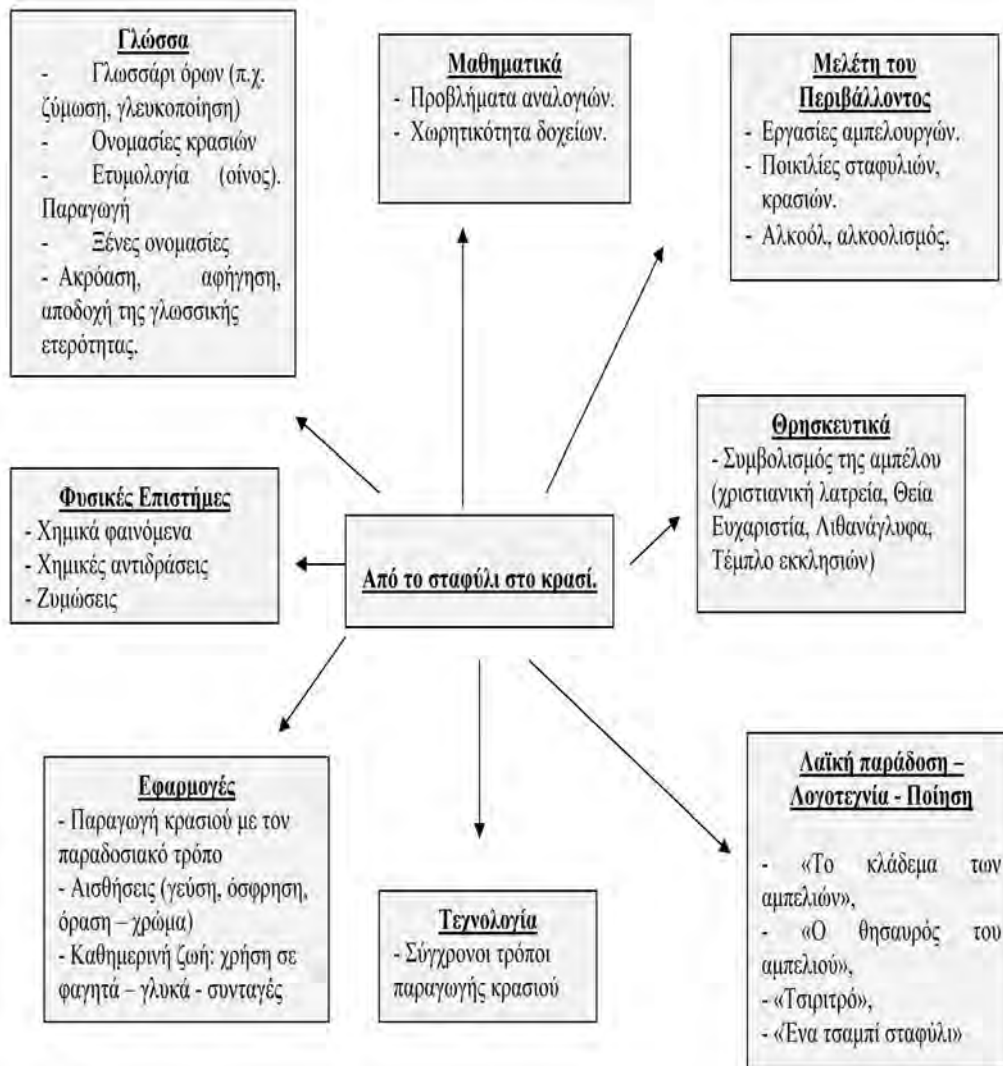
ΘΕΜΑ: «Από το σταφύλι στο κρασί»
10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΙΩΝΙΑΣ - Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Δούλης Κωνσταντίνος
Τάξη Β΄

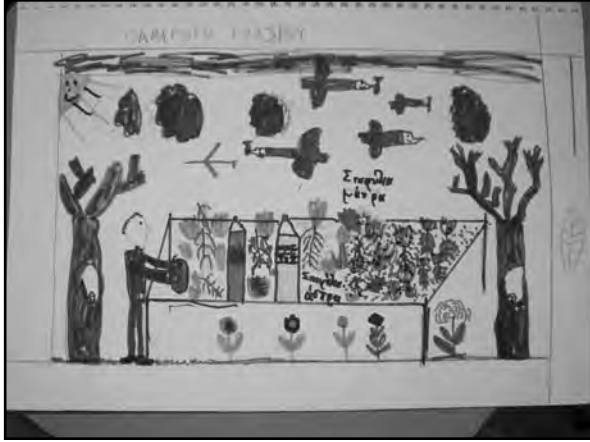
«Η εργασία είχε μεγάλη επιτυχία. Το ενδιαφέρον των παιδιών ήταν συνεχές και έντονο».

Τα παιδιά ανέφεραν προσωπικές τους εμπειρίες από τα σπίτια τους. Κρατούσαμε ημερολόγιο εξέλιξης της δραστηριότητας και των διαφόρων φάσεων της εργασίας μας.

Η εργασία σε ομάδες συνετέλεσε στην πλήρη και λειτουργική συμμετοχή καθώς και στην ενσωμάτωση των τσιγγανόπαιδων στο σύνολο της τάξης. Τα αποτελέσματα της συνεργασίας μεταβιβάστηκαν και στις υπόλοιπες ώρες της σχολικής ζωής».

Εννοιολογικός χάρτης. Οργανόγραμμα δραστηριοτήτων

Τα παιδιά ζωγραφίζουν όσα είδαν, έμαθαν και έζησαν. Τα παιδιά φτιάχνουν κρασί

Ενδεικτική Βιβλιογραφία για εκπαιδευτικούς:

- Ματσαγγούρας, Η., (2003). Η Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση.Εννοιοκεντρική αναπλαισίωση και Σχέδια Εργασίας. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2002). Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων. Ειδικά Αφιερώματα στην Ευέλικτη Ζώνη (6) και στη Διαθεματικότητα(7).
- Ταρατόρη-Τσαλκατίδου, Ε., (2002). Η μέθοδος Project στη Θεωρία και στην Πράξη.Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- ΥΠΕΠΘ- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2001). Βλέπω το σημερινό κόσμο: Πολυθεματικό βιβλίο δημοτικού σχολείου για την Ευέλικτη Ζώνη.
- ΥΠΕΠΘ- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2001). Διαθεματικό Εκπαιδευτικό Υλικό για την Ευέλικτη Ζώνη.
- Χρυσαφίδης, Κ., (2002). Βιωματική- Επικοινωνιακή Διδασκαλία: Η Εισαγωγή της Μεθόδου Project στο Σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.

ΘΕΜΑ: «Υγεία και Διατροφή»
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Γεροστάθη Ζωή, Παπαργύρη Ανθούλα
Τάξη Α1, Α2

Στα πλαίσια της ενέλικτης ζώνης στο Πειραματικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Πορταριάς το σχολικό έτος 2003-04, τα παιδιά των δυο τμημάτων της Α' Τάξης συνεργάστηκαν και ανέπτυξαν το σχέδιο Διαθεματικής προσέγγισης με τίτλο «**ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗ**»

Το θέμα εντάσσεται αρμονικά στη διαδικασία του όλου αναλυτικού προγράμματος της Α' Τάξης καλύπτοντας ένα μεγάλο φάσμα από διδακτικές ενότητες σε πολλά μαθήματα.

Τα παιδιά έχουν την δυνατότητα να προσεγγίσουν το θέμα με παρατήρηση και έρευνα και να προβληματιστούν με το θέμα της διατροφής στην καθημερινή ζωή Δίνεται έτσι η ευκαιρία να αποκτηθούν νέες γνώσεις, να διερευνηθεί η στάση τους απέναντι στη διατροφή και σε ό,τι εμπλέκεται με αυτή, να ανασκευαστούν ορισμένες ιδέες και απόψεις, που ενδεχομένως κυκλοφορούν στο στενό και ευρύτερο περιβάλλον των παιδιών.

Το πρόγραμμα λοιπόν, απευθύνεται στο σύνολο του ψυχισμού του παιδιού, στο γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα και η επιτυχία του θα πρέπει να βασίζεται στις καλές διαπροσωπικές σχέσεις στην Τάξη.

Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση και έχουν τη δυνατότητα να μαθαίνουν πως να χρησιμοποιούν καλύτερα τις πληροφορίες. Μαθαίνουν να συζητούν και να συμμετέχουν σε μια κοινή προσπάθεια.

Απαραίτητη προϋπόθεση να τους ενδιαφέρει το αντικείμενο και να ξεκινάμε από τις εμπειρίες τους. Θα πρέπει να τους δοθεί η ευκαιρία να ερευνήσουν, να λύσουν προβλήματα, να κατακτήσουν έννοιες, να περιγράψουν και να αναφέρουν δικές τους απόψεις (γνωστικοί στόχοι), να συνεργαστούν, να διασκεδάσουν, να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους, να αποκτήσουν κριτική στάση και να άποψη συνδεμένη με την κοινωνική πραγματικότητα και όχι ξεκομμένη και στείρα.

Στο πρόγραμμα αυτό τα παιδιά μπορούν να συνδέσουν την έννοια «διατροφή» με διάφορα γνωστικά αντικείμενα που απλώνονται σ' ένα μεγάλο μέρος του Αναλυτικού Προγράμματος της Α' Τάξης.

Κριτήριο επιλογής ήταν η ηλικία των παιδιών και οι δυνατότητες επεξεργασίας του θέματος από μια τόσο μικρή ηλικιακά ομάδα παιδιών καθώς και το επίπεδο της ομάδας τη χρονική περίοδο της επεξεργασίας του θέματος

Το υλικό θα αναζητηθεί στα βιβλία του οργανισμού, σε άλλα βιβλία, στις βιβλιοθήκες, σε έντυπα μέσα (περιοδικά, εφημερίδες, κασέτες, video) καθώς και στις απόψεις του κοινωνικού περίγυρου και των ίδιων των παιδιών.

Σκοπός του προγράμματος είναι να πάρουν τα παιδιά σωστή διατροφική αγωγή, κατανοώντας ότι αυτή, είναι από τους βασικότερους παράγοντες υγείας, που θα τους ακολουθεί σε όλη τους τη ζωή

Οι επιμέρους **στόχοι** όπως αυτοί ορίστηκαν από την αρχή του προγράμματος είναι:

- Να αντιληφθούν την αξία της σωστής διατροφής.
- Να αλλάξουν διατροφικές συνήθειες, υιοθετώντας υγιεινούς τρόπους διατροφής.
- Να φροντίσουν το σώμα τους.
- Να κατανοήσουν την αξία της μεσογειακής διατροφής.
- Να ευαισθητοποιήσουν την οικογένειά τους είτε δρώντας ως μεταφορείς γνώσης, είτε μέσα από δράσεις στις οποίες συμμετέχουν και εμπλέκονται τελικά και οι ίδιοι για τις ανάγκες του προγράμματος.

Η χρονική περίοδος που αρχικά επιλέχτηκε ήταν το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου- Μαρτίου στο οποίο και τα παιδιά έχουν ήδη κατακτήσει βασικά στοιχεία του μηχανισμού ανάγνωσης και γραφής.

Επίσης η τοποθέτηση του διαθεματικού προγράμματος αυτό το χρονικό διάστημα έρχεται να το συνδέσει με το σχέδιο εργασίας το οποίο και επεξεργάστηκαν τα παιδιά πριν τις διακοπές των Χριστουγέννων με θέμα «Δε φοβάμαι το γιατρό» που στόχο είχε να συνειδητοποιήσουν την αξία της πρόληψης έναντι της θεραπείας και να αναπτύξουν υγιείς στάσεις συμπεριφοράς.

Στη συνέχεια όμως διαπιστώθηκε πως το ενδιαφέρον των παιδιών ήταν αμείωτο και η συμμετοχή τους σε δραστηριότητες γίνονταν με μεγάλο ενθουσιασμό γι αυτό και αποφασίσαμε να το επεκτείνουμε μέχρι το τέλος του σχολικού έτους.

Έτσι η θεματολογία διευρύνθηκε και τα αντικείμενα τα επεξεργαστήκαμε σε μεγαλύτερο βάθος και για περισσότερο χρόνο.

Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο σχέδιο εργασίας και μαθήματα – αντικείμενα τα οποία δίδαξαν

Γεροστάθη Ζωή Α1 Παπαγύρη Ανθή Α2:

Γλώσσα, Μαθηματικά, Μελέτη Περιβάλλοντος, Παραμύθι- Μυθολογία,, Εικαστικά

Πίος Στέφανος: Λαϊκή παράδοση, **Βραχνιά Αρτεμής:** Μουσική.

Φιλάρετος Νίκος: Θεατρική Αγωγή, **Παπαλέξη Γιώτα:** Μουσικοκινητική

Γεροστάθη Ζωή –Ηρακλής Καραγιάννης: Νέες τεχνολογίες

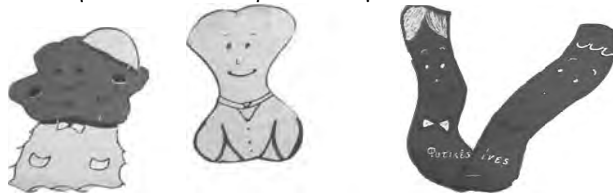
Μαθήματα και γνωστικά αντικείμενα

- α) **Γλώσσα:** Τι φύτεψε ο Φάνης, σελ 102 Η Νεραντζούλα, σελ 161.
- β) **Μελέτη Περιβάλλοντος:** Τι μας δίνουν τα ζώα, σελ 87, Το ψωμί που τρώμε, σελ 111, Πως φτάνουν σπίτι μας αυτά που χρειαζόμαστε, σελ 114.
- γ) **Εικαστικά:** Κατασκευές με τρόφιμα.
- ε) **Μουσική:** Το τραγούδι Μήλο μου κόκκινο, Μωρή κοντύλω Λεμονιά, Νεραντζούλα, Ιστορία μέσα σε μια σαλάτα, Ο πρίγκιπας Λεμόνης και η βασίλισσα Κρεμμύδα.
- ζ) **Λαϊκή Παράδοση:** Διατροφικές συνήθειες Αποκριάς και Σαρακοστής-Παραδοσιακές συνταγές
- η) **Νέες Τεχνολογίες:** Χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή για οργάνωση υλικού και προβολή του διαθεματικού σχεδίου.
- θ) **Θεατρική Αγωγή:** Αυτοσχεδιασμοί- έμμετρα κείμενα.
- ι) **Μουσικοκινητική:** Νεραντζούλα, Ιστορία μέσα σε μια σαλάτα.

Για να γνωρίσουν τα παιδιά τα τρόφιμα και τα συστατικά τους τα χωρίζουμε σε 6 ομάδες. Τα παιδιά διαλέγουν από μια ομάδα και συλλέγουν φωτογραφίες με τρόφιμα της ομάδας που επέλεξαν. Ζητάμε από τα παιδιά να μας γράψουν σε ένα χαρτί το φαγητό που προτιμούν και να το ζωγραφίσουν. Με τις ζωγραφιές τους γίνεται ένα μικρό βιβλίο για να νιώσουν ότι τα ίδια κατασκευάζουν υλικό και δουλεύουν το πρόγραμμα.

Δείχνουμε τα συστατικά των τροφών (προσωποποιημένα) και ακούμε τι έχουν αυτά να μας πουν. Έτσι ο υδατανθρακώλης, η κυρία πρωτεΐνη, ο ασβέστιος, ο λιπούλης, ο σιδηρούλης, οι φυτικές ίνες, μας λένε τι προσφέρουν και σε ποια φαγητά κρύβονται

Οι φυτικές ίνες π.χ όταν συστήνονται λένε το παρακάτω κείμενο

Μας λένε **Φυτικές ίνες**. Μπορείς να μας βρεις στα λαχανικά στα φρούτα και στα δημητριακά. Εμείς βοηθάμε το σώμα σου να πετάξει ότι δεν χρειάζεται. Δηλαδή να κάνει κακά. Μπιφ! Μπίφ! Μπίφ!

Είμαστε πολύ απαραίτητες, πολύ σπουδαίες και ελπίζουμε να σας βλέπουμε συχνά.

Τα παιδιά αφού γνώρισαν τα συστατικά των τροφών έφτιαξαν πιατέλες στις οποίες και έβαλαν τα τρόφιμα εκείνα που περιέχουν το κάθε συστατικό. Έτσι έφτιαξαν την πιατέλα με τα φρούτα και τα λαχανικά στην οποία κάθισαν οι φυτικές ίνες, την πιατέλα με τα όσπρια το ψωμί τα μακαρόνια, τις πατάτες στην οποία κάθισε ο μικρός αμυλάκος κ.λ.π.

Ως επόμενη δραστηριότητα επιλέχθηκε το κουκλοθέατρο

Η δραστηριότητα αυτή έχει σκοπό να μας δείξει σε τι βαθμό τα παιδιά κατανόησαν το τι προσφέρουν τα συστατικά των τροφών και πως τα ίδια μπορούν να το εκφράσουν παίζοντας με τις χάρτινες κούκλες που κατασκευάστηκαν.

Η δραστηριότητα έτσι δοσμένη με παιγνιώδη μορφή είναι πιο ελκυστική για τα παιδιά τα οποία με ιδιαίτερο ενθουσιασμό συμμετέχουν και εκφράζονται πίσω από τη σκηνή

Δίνουμε στα παιδιά ερωτηματολόγια σχετικά με το εβδομαδιαίο πρόγραμμα διατροφής τους στο σπίτι και ζητάμε να το συμπληρώσουν μαζί με τους γονείς τους και να το φέρουν στο σχολείο σε μια εβδομάδα.

Αναφερθήκαμε στη Μεσογειακή διαίτα, μιλήσαμε για το τι πρέπει να τρώμε και με διαφημιστικά φυλλάδια των Super Markets φτιάξαμε την πυραμίδα της μεσογειακής διαίτας, την οποία και κρεμάσαμε στην Τάξη μας.

Φτιάχνουμε τη δική τους διατροφική πυραμίδα και συζητάμε αν μοιάζει μ' αυτή της σωστής διατροφής.

Επίσης συζητάμε τις αλλαγές που πρέπει να προσπαθήσουμε να κάνουμε στην διατροφή μας ώστε να μοιάζει με την πυραμίδα διατροφής που κρεμάσαμε στην Τάξη μας.

Τα παιδιά παρατηρώντας τις διατροφικές τους πυραμίδες, παρατήρησαν πόσο διαφορετικές είναι σε σχέση με την πυραμίδα μεσογειακής διατροφής της Τάξης που θεωρήσαμε σαν σωστή.

Έτσι μέσα από την παρατήρηση κατέληξαν σε συμπεράσματα όπως τα παρακάτω τα οποία και ειπώθηκαν προφορικά και γράφτηκαν από την εκπαιδευτικό στο βιβλιαράκι με τα συμπεράσματά μας.

Ενδεικτικά παραθέτουμε κάποια συμπεράσματα των παιδιών που δείχνουν τον παραγωγικό τρόπο σκέψης στον οποίο και κατευθύνθηκαν μέσα από τις δραστηριότητές μας.

Εγώ τρώω περισσότερα γαλακτοκομικά άρα θα κάνω δυνατά δόντια και κόκαλα (Σείριος), Εγώ τρώω περισσότερα φρούτα και θα κάνω ωραίο δέρμα και δεν θα αρρωσταίνω. (Χαρά), Δεν μου αρέσουν τα λαχανικά και δεν τα έχω καθόλου στην πυραμίδα μου, θα πάθω κάτι; (Αγγελική), Τα λαχανικά κάνουν καλό, έχουν φυτικές ίνες (Πάνος),

Εμείς τρώμε πολλά δημητριακά, αυτά έχουν αμυλούλη και ζαχαρένια (Χάρης και Πάνος)

Διαβάζουμε, δραματοποιούμε και κάνουμε αναπαραγωγή κειμένου παραμυθιών είτε από βιβλία όπως «Ο Ωραίος Δαρείος» της Ζαραμπούκα καθώς και ιστορίες που βρίσκουμε στο διαδίκτυο στα πλαίσια του μαθήματος της πληροφορικής.

Ερχόμαστε σε επαφή με έμμετρα κείμενα ποιήματα, λίμερικ. Βρίσκουμε αινίγματα με τρόφιμα καθώς και διάφορα παραδοσιακά παιχνίδια. Με αφορμή το μουσικό παραμύθι « Ιστορία μέσα σε μια σαλάτα» και την ιστορία του «Πρίγκιπα Λεμόνη και της όμορφης Κρεμμύδως» και σε συνεργασία με τη μουσική του σχολείου χορέψαμε και τραγουδήσαμε την « Ιστορία μέσα σε μια σαλάτα». Δραματοποιήσαμε την ιστορία του «Πρίγκιπα Λεμόνη και της όμορφης Κρεμμύδως»

Στη συνέχεια αποφασίσαμε πως θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον για τα παιδιά να οργανώσουμε μια **εβδομάδα υγιεινής διατροφής** σε συνεργασία με τους γονείς τους.

Στα πλαίσια αυτής της οργάνωσης:

1. Πήραμε πρωινό στο σχολείο, το οποίο περιελάμβανε γάλα, δημητριακά, ψωμί με μέλι, αυγά και φρούτα καθώς και φρέσκο γιαούρτι.
2. Ζητήσαμε το μεσημεριανό γεύμα να είναι με βάση ένα διαιτολόγιο που δώσαμε στα παιδιά.
3. Επισκεφθήκαμε το κρεοπωλείο και το φούρνο του χωριού όπου είδαμε από κοντά τα μηχανήματα (εργαλεία) που χρησιμοποιεί ένας κρεοπώλης και ένας φούρναρης στη δουλειά του.
4. Στο φούρνο τα παιδιά παρακολούθησαν το ζύμωμα των υλικών για την παρασκευή του ψωμιού, καθώς και το ψήσιμο του ψωμιού.
5. Πήραμε ζυμάρι έτοιμο για να φτιάξει το κάθε παιδί το ατομικό του ψωμάκι, το οποίο και φάγαμε την άλλη μέρα.
6. Καλέσαμε τη γιαγιά ενός παιδιού στο σχολείο μας και μας ζύμωσε ψωμί χωριάτικο, με τον παραδοσιακό τρόπο (βάζοντας προζύμι) το οποίο και φάγαμε την ώρα του πρωινού. Πήγαμε και στο σπίτι της για να δούμε τον παραδοσιακό φούρνο με τα ξύλα, για να δούμε πώς έψηναν παλιότερα το ψωμί.
7. Κάναμε κουλουράκια στο σχολείο μας, τα οποία και προσφέραμε στους γονείς των παιδιών.
8. Κάναμε φρέσκο χυμό πορτοκάλι και το ήπιαμε καθώς και φρουτοσαλάτα την οποία και φάγαμε την ώρα του δεκατιανού.
9. Επισκεφθήκαμε το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κίτσου Μακρή και παίξαμε με το ζυμάρι.

10. Συνεχίζοντας δώσαμε ερωτηματολόγια στα παιδιά με σκοπό να αξιολογήσουμε τις μέχρι τώρα γνώσεις τους. Παρακάτω παραθέτουμε ενδεικτικά κάποιο από αυτά.

Βάλε σε κύκλο τα τρόφιμα που μέσα τους κατοικεί ο Σιδηρούλης

μήλο

σπανάκι

γλειφιτζούρι

αυγά

κρέας

παγωτό

λάχανο

κεράσια

11. Οργανώσαμε επίσκεψη σε ένα Super Market. Τα παιδιά με τη βοήθειά μας προσπάθησαν να βρουν τα επεξεργασμένα, τα φυτικά και τα ζωικά τρόφιμα. Μιλήσαμε για τις ημερομηνίες παρασκευής και λήξεως των προϊόντων καθώς και για τα συντηρητικά που χρησιμοποιούνται από τις βιομηχανίες. Ψωνίσαμε βιολογικά-υγιεινά προϊόντα. Επισκεφτήκαμε το μανάβικο του σούπερ-μαρκετ. Βγάλαμε φωτογραφίες και ψωνίσαμε το φρούτο που μας αρέσει.

Χρωμάτισαμε το αγαπημένο μας φρούτο όταν επιστρέψαμε στο σχολείο. Κάναμε ένα βιβλιαράκι με τα φρούτα που αγαπάμε και γράψαμε που μας κάνουν καλό. Επίσης κάναμε μια αφίσα (κολάζ) με τρόφιμα που πρέπει να λέμε ΝΑΙ και άλλα που πρέπει να λέμε ΟΧΙ με φυλλάδια που πήραμε από το σούπερ μαρκετ. Είδαμε φωτογραφίες από το παλιό μπακάλικο και μιλήσαμε για αυτό.

Απόψεις παιδιών

Το μπακάλικο είναι μικρό. Δεν έχει πολλά τρόφιμα. Δεν είναι όμορφο. Δουλεύει ένας μέσα σ' αυτό. Δεν θέλεις πολλά λεφτά για να ψωνίσεις εκεί. Δεν έχει κρέας και φρούτα ούτε παιχνίδια. Το σούπερ μάρκετ είναι πιο ωραίο, έχει πολλά μαγαζιά μέσα. Το κάνανε για να μας παίρνουν τα λεφτά μας.

Επόμενη δραστηριότητα ήταν να φέρουν συσκευασίες με τρόφιμα. Εκεί καθοδηγήθηκαν και παρατήρησαν τα συστατικά στις συσκευασίες. Προσπάθησαν να τα διαβάσουν και να εντοπίσουν τις λέξεις Συντηρητικά- Χρωστικές. Συνεχίζοντας λέμε την ιστορία του ύπουλου Χρωστικούλη και της πονηρής Συντηρητικούλας που έμπαιναν σε όλα τα τρόφιμα που συσκευάζονταν σε σακουλάκια ή κουτάκια και τι έκαναν στα παιδιά. Η ιστορία γράφτηκε από την δασκάλα του Α1 σε συνεργασία με το δάσκαλο της Λαϊκής παράδοσης.

Στη συνέχεια μαθαίνουμε για την σαρακοστή και τις διατροφικές συνήθειες αυτής της περιόδου και ντυνόμαστε μασκαράδες με μάσκες που παριστάνουν φρούτα και λαχανικά.

Επίσης κάναμε κατασκευές με τρόφιμα.

Φτιάχνουμε την ιστορική γραμμή που απεικονίζει τον άνθρωπο αρχικά να ψάχνει για την τροφή του στην συνέχεια να καλλιεργεί τη γη και στις μέρες μας να καταναλώνει.

Σε συνεργασία με τη μουσικό του σχολείου τα παιδιά έμαθαν τραγούδια παραδοσιακά που αναφέρονται σε φρούτα ή τρόφιμα όπως «Μήλο μου Κόκκινο», «Μωρή κοντούλα Λεμονιά», «Νερατζούλα», ή και πιο σύγχρονα όπως «Ιστορία μέσα σε μια σαλάτα», «Ο Πρίγκιπας λεμόνης» κ.λπ

Σε ειδική εκδήλωση που έγινε στο τέλος για την παρουσίαση του προγράμματος τα παιδιά έπαιξαν τα θεατρικά δρώμενα «Ο περιβολάρης»- «Ο μανάβης»

Απάγγειλαν τα ποιήματα «Ένας παππούς ζαχαροφάγος» και «Φρουτοφαγία», «Η καλή μας αγελάδα»

Έπαιξαν κουκλοθέατρο με τις κούκλες τα «συστατικά των τροφών» και παραδοσιακά παιχνίδια όπως

«Αυγοδρομίες».

Χόρεψαν και τραγούδησαν τα τραγούδια «Μωρή κοντύλω Λεμονιά», «Η Νερατζούλα» «Μήλο μου κόκκινο»

Αξιολόγηση

Αν θέλουμε με λίγα λόγια να αξιολογήσουμε το πρόγραμμα μπορούμε να πούμε ότι:

- οι στόχοι ήταν κατάλληλοι για την ηλικία και τις δυνατότητες των παιδιών- οι δραστηριότητες ήταν κατανοητές, ευχάριστες, δημιουργικές.
- Τα υλικά για τις δραστηριότητες ήταν εύρηστα και όχι ακριβά.

Όσον αφορά τα παιδιά

- Καλλιέργησαν και πλούτισαν τον προφορικό τους λόγο. Λέξεις όπως φώσφορος, σίδηρος, τερηδόνα έγιναν οικείες στα παιδιά,
- εκφράστηκαν με τρόπο δημιουργικό μέσα από διάφορες μορφές τέχνης όπως ζωγραφική, κολάζ, χορό, θέατρο
- το πρωινό δεκατιανό τους στο σχολείο αποτελούνταν από υγιεινές μόνο τροφές. Σ' αυτό βέβαια συντέλεσε και η ευαισθητοποίηση των γονέων, οι οποίοι είχαν και ενεργό συμμετοχή στο πρόγραμμα.

Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν, συμμετείχαν, ευαισθητοποιήθηκαν και γενικά διαμόρφωσαν θετικές στάσεις απέναντι στη σωστή και υγιεινή διατροφή.

Από την εξέλιξη του προγράμματος διαπιστώθηκε ότι θα ήταν προτιμότερο ο διαθέσιμος χρόνος των ωρών της ευέλικτης ζώνης να αποτελούσε ενιαίο σύνολο (π.χ. εβδομάδα διατροφής) και όχι κατακεραματισμένες – διάσπαρτες ώρες στο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Βιβλιογραφία

Αθανασίου Κυριάκος (1994), «Αγωγή Υγείας για Παιδαγωγούς», Θεσσαλονίκη. Ανθογαλίδου Θ. (1998), «Ο ρόλος του σχολείου στην κοινωνική συγκρότηση της υποκειμενικότητας. Τα όρια της κοινωνιολογικής ερμηνείας».

Virtual School, The sciences of Education Online, τόμος1, τεύχος 1. <http://www.auth.gr/virtualschool>

Παπαδημητρίου-Κλεάνθους Μυρσίνη (1989), «Η νέα αγωγή». Εκδόσεις «Βιβλία για όλους».

Ζαραμπούκα Σοφία, «Ο Ωραίος Δαρείος»,

Σακελλαρίδης Γιώργος, «Ιστορία μέσα σε μια Σαλάτα», «Ο Πρίγκηπος Λεμόνης» Ελλ. Γράμματα

Φακίνου Ευγενία, «Λαχανικά», «Φρούτα» εκδ. Κέδρος

